

Oravainen Sara ja Tonteri Heidi

Espanjan ja Suomen tapakulttuurien erot

Restonomi (AMK)

Matkailuala

Kevät 2018

KAJAANIN
AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tiivistelmä

Tekijät: Oravainen Sara & Tonteri Heidi

Työn nimi: Espanjan ja Suomen tapakulttuurien erot

Tutkintonimike: Restonomi (AMK), Matkailuala

Asiasanat: kulttuuri, tapakulttuuri, Suomi, Espanja

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli ottaa selvää Espanjan ja Suomen tapakulttuurien eroista. Tavoitteena oli vertailla Suomen ja Espanjan tapakulttuureja ja selvittää eri toimintatapoja niin Suomessa kuin Espanjassa.

Aloitimme opinnäytetyömme kesällä 2017. Motivaationa oli harjoittelumme suorittaminen Espanjan Fuengirolassa. Halusimme tutustua tarkemmin Espanjan kulttuuriin. Harjoittelun jälkeen jatkoimme koulua Kajaanin Ammattikorkeakoulussa ja siirryimme keräämään materiaalia Suomessa. Saimme paljon hyvää kokemusta Espanjan kulttuurista paikan päällä, joten hyödynsimme sitä opinnäytetyössämme materiaalin keräämisen vaiheessa, rajaten olennaisen tiedon Espanjasta. Halusimme tuoda opinnäytetyöhömmme esille tiedon Espanjasta, jonka koimme itse hyödylliseksi.

Kulttuuri on itsessään hyvin laaja käsite, joten meidän tuli rajata opinnäytetyömme aihe. Valitsimme aiheeksemme tapakulttuurin, jota lähdimme tutkimaan tarkemmin sekä Suomen että Espanjan osalta. Käsitlemme työssämme Espanjan ja Suomen syömis- ja juomistapoja, päivärytmiä, elämäntapoja, kanssakäymistä ja juhlapyhiä. Avaamme työssämme myös molempien maiden perustietoja ja historiaa.

Käytimme opinnäytetyössämme laadullista tutkimusmenetelmää. Pyrimme keräämään materiaalia mahdollisimman laajasti kirjallisuudesta ja internetistä. Suoritimme myös puolistrukturoidun haastattelun harjoittelumme työnantajalle Terhi Parkolle. Puolistrukturoitua haastattelua varten kehitelään valmiiksi kysymyksiä ja sen tarkoituksena on, että haastateltava voi vapaasti jakaa kokemuksiaan. Terhi Parkon haastattelu tukee keräämäämme teoriaa, mutta ei ollut isoin osa opinnäytetyötämme.

Opinnäytetyössämme tutkittuamme lähemmin Espanjan ja Suomen tapakulttuurien eroja, tuloksena voimme todeta, että nämä kaksi kulttuuria eroavat paljon toisistaan. Esimerkkinä mainittakoon ruokailuajat ja ruoka: Espanjassa syödään aivan eri aikoihin kuin Suomessa, ja Espanjassa syödään lounaan ja päivällisen välissä tapasta, jota Suomessa ei syödä. Espanja on tunnettu äyriäisistä ja paellasta. Suomessa arvostetaan luonnonantimia ja puhtaita raaka-aineita esimerkiksi marjoja. Kummankin maan kulttuurissa ruokailutapoihin kuuluu alkoholi. Tuloksien avulla on helppo verrata Espanjan ja Suomen tapakulttuureja keskenään, joten saaduista tuloksista on hyötyä henkilöille, jotka aikovat matkustaa – tai muuttaa Espanjaan, tai kulttuureista kiinnostuneille.

Abstract

Authors: Oravainen Sara ja Tonteri Heidi

Title of the Publication: The differences between Spanish and Finnish cultures

Degree Title: Bachelor of Tourism

Keywords: Culture, Finland, Spain

The purpose of the thesis was to discover the differences between Spanish and Finnish customs. The aim was to compare Spanish and Finnish habits and find out differences in their operating models.

The interest for the subject of this study arose during our practical training in Fuengirola Spain, when we noticed the request for more knowledge on the Spanish culture. Culture is a wide concept, hence it had to be narrowed down. Habit cultures was selected to be the topic. Spanish and Finnish eating- and drinking habits, daily schedule, lifestyles, interaction manners and holiday were addressed. History and facts of the countries are also discussed in our thesis.

Qualitative research approach was used in the study. The data were collected by studying relevant books and internet sources, together with looking through information with critical mindset. Terhi Parkko, who was the employer of our practical training, was interviewed with semi-structured method.

The results show, that there are great differences in these two countries. In addition to eating times, there is a difference between foods that are eaten. Finns eat a lot of natural ingredients and appreciate pure raw materials. Their diet includes berries and dairy products, but Spanish people appreciate seafood, paella and tapas.

Both cultures include alcohol in their diets. Spaniards drink alcohol with food drink, and their aim is not to get drunk. Finns, however, drink alcohol mainly to get drunk but can also consume it with food. Finnish parties include a lot of alcohol whereas in Spain they drink less. Celebration in both countries involves friends and family. Families, friends, good food and drink in celebrations are similar in these two cultures.

Finland is also clearly more introverted country than Spain. Finns are polite and respect the other person's personal space. They are trustworthy, steady and nice people. Spanish people on the other hand are more talkative, direct and need less personal space than Finns. For Spaniards the importance of religion is greater than for Finns.

Our results are useful for people who aim to travel or move Spain, and for people interested in cultures.

Sisällys

1	Johdanto	2
2	Perustiedot Suomesta ja Espanjasta.....	3
2.1	Suomi.....	3
2.2	Espanja	4
2.3	Suomen historia	5
2.4	Espanjan historia.....	6
3	Kulttuuri ja tapakulttuuri.....	16
3.1	Käsitteet kulttuuri ja tapakulttuuri.....	16
3.2	Kanssakäyminen Suomessa	17
3.3	Kanssakäyminen Espanjassa.....	19
3.4	Juhlapyhät Suomessa	20
3.5	Juhlapyhät Espanjassa	22
3.6	Syömis- ja juomistavat Suomessa.....	24
3.7	Syömis- ja juomistavat Espanjassa	26
3.8	Elämäntavat Suomessa	27
3.9	Elämäntavat Espanjassa.....	28
3.10	Päivärytmi Suomessa.....	29
3.11	Päivärytmi Espanjassa	29
4	Tutkimuksen toteutus	31
4.1	Tutkimusongelma.....	31
4.2	Tutkimusmenetelmä	31
4.3	Tutkimuksen toteutus	34
4.4	Haastattelu.....	35
4.5	Omat kokemukset	36
5	Tutkimuksen tulokset	39
5.1	Espanjan ja Suomen historian vaikutuksia kulttuuriin	41
6	Pohdinta.....	42
	Lähteet.....	45

1 Johdanto

Joulukuussa 2016 teimme päätöksen lähteä harjoitteluun Espanjaan, Fuengirolaan. Tästä syntyi ajatus tehdä opinnäytetyö, joka jotenkin yhdistyisi harjoitteluamme. Opinnäytetyösämme ei ole toimeksiantajaa.

Espanja ja Suomi ovat kulttuureiltaan hyvin erilaisia maita, ja sen vuoksi ne loivatkin hyvän kontrastin ja pohjan vertailulle. Espanjalaiset ovat hyvin sosiaalisia ja puheliaita, kun taas suomalaiset ovat introvertteja. Eroja löytyy lisäksi sään suhteen, mikä johtuu pääosin sijainnista. Espanjassa on lämmintä ympäri vuoden, kun taas Suomessa lämpötilat ovat kylmempiä ja lunta tulee talvella. Suomessa on myös pimeämpää kuin Espanjassa, mikä on seurausta Suomen pohjoisesta sijainnista.

Espanja on kaunis maa vuoristoineen ja merenrantoineen. Siellä on paljon kulttuurinähtävyyksiä ja isoja kaupunkeja. Espanjasta löytyy myös monia hyviä jalkapallojoukkueita. Espanjan kulttuuri on värikästä ja monipuolista, ruoka on hyvää ja sitä on paljon.

Suomi on maana ainutlaatuinen kauniin luonnon ja puhtaiden järvien ansiosta. Suomesta löytyy tuhansia järviä ja kauniita maisemia. Jääkiekko on Suomessa suosittu laji, ja yleensä suomalaiset ovat pärjänneet jääkiekossa. Suomen kulttuuri on ainutlaatuista, ja se poikkeaa muista kulttuureista selvästi.

Opinnäytetyömme aihe on ajankohtainen, sillä suomalaiset ovat kiinnostuneita nykyään Espanjasta ja sen kulttuurista. Suomalaisia on jo muuttanut Suomesta Espanjaan ja mahdollisesti myös tulevaisuudessa tulee näin käymään. Suomalaisia myös kiinnostaa Espanja matkakohteena. Opinnäytetyömme aihe on myös hyvin tärkeä ja merkityksellinen, sillä siitä voi olla apua esimerkiksi Espanjaan muuttavalle suomalaiselle, jolla ei ole aikaisempaa kokemusta tai tietoa Espanjan kulttuurista. Olemme tuoneet opinnäytetyösämme esille samat asiat niin espanjalaisessa kuin suomalaisessakin kulttuurissa. Näin niitä on helppo verrata niitä keskenään ja muuttaessa Espanjaan, tietää, mihin tulee varautua espanjalaisessa kulttuurissa, eikä osa asioista tule täysin yllätyksenä ja välttään isommalta kulttuurishokilta.

Tässä opinnäytetyössä tuomme esille molempien kulttuurien piirteitä ja käsittelemme perustietoa niin Espanjasta kuin Suomestakin. Avaamme työssämme myös käsitteitä kulttuuri ja tapakulttuuri, sekä tuomme esille molempien maiden historiaa.

2 Perustiedot Suomesta ja Espanjasta

Tässä kappaleessa käsittelemme perustietoja Suomesta ja Espanjasta. Kerromme tarkemmin väestöstä, pinta-alasta, naapurimaista ja historiasta. Maat eroavat toisistaan paljon, joten on tärkeää selvittää pohjatietoa, jotta on helpompi ymmärtää, mistä eroavaisuudet johtuvat. Ensimmäisenä käsittelemme Suomen perustiedot, jonka jälkeen siirrymme perustietoihin Espanjasta ja maiden historiasta.

2.1 Suomi

Suomen pinta-ala on 391 000 km², josta järviä on 35 000 km² ja metriä 52 000 km². Suomi sijaitsee Pohjois-Euroopassa ja naapurimaita ovat Norja, Ruotsi ja Venäjä. Pituutta Suomella on 1157 kilometriä ja leveyttä 542 kilometriä. Suomi kuuluu Euroopan Unioniin ja valuuttana on Euro. (Jämsä & Snyder 2012, 5.)

Suomi on harvaan asuttu maa. Väkiluku on Suomessa pieni, tilastokeskuksen mukaan se oli vuonna 2017 elokuun lopussa 5 509 717. (Tilastokeskus 2017.)

Tällä hetkellä hallitsevana presidenttinä on Sauli Niinistö. Uusi presidentti valitaan joka kuudes vuosi. Suomen pääkaupunki on Helsinki, joka sijaitsee Etelä-Suomessa. Virallisina kielinä Suomessa ovat suomi ja ruotsi, mutta kouluissa lapsille opetetaan myös englantia. 70 % suomalaisista ovat uskonnoltaan evankelisluterilaisia ja 20 % ortodokseja, loput 10 % ovat jakautuneet muiden uskontojen kesken. Suomen itsenäisyyspäivä on 6.12.1917. Suomi on kuulunut Euroopan Unioniin jo vuodesta 1995. (Jämsä & Snyder 2012, 5.)

Suomen ilmasto on skandinaavinen. Venäjältä tulee kesällä helleaaltoja ja talvella kylmiä tuulia. (Globalis 2016.)

Suomi on ilmastoltaan kylmä maa verrattuna muihin maailman maihin. Sää on vaihtelevaa ja se voi vaihdella samaan aikaan merkittävästi myös Suomen sisällä. Suomessa on talvella lunta ja se pysyy maassa koko talven. Nykyaikana Etelä-Suomessa lumen pysyvyys on heikkoa. Lämpötila pysyy talvella alle nollan. Pohjois-Suomessa lämpötila voi laskea jopa -30 asteeseen. Suomessa on talvella pimeää, Pohjois-Suomessa on pimeämpää kuin Etelä-Suomessa. Lapissa aurinko ei nouse talvella, sitä kutsutaan kaamokseksi.

Talviaika on Suomessa joulukuusta helmikuuhun, mutta usein lunta on vielä maaliskuussa. Pakkanen voi alkaa jo marraskuussa, jolloin voi tulla ensimmäisen kerran lunta. (Infopankki 2017.)

Kesällä Suomessa on lämpimämpää kuin talvella. Keskilämpötila on kesällä noin 20 celsiusastetta. Lapissa keskilämpötila on hiukan kylmempi kuin muualla Suomessa, sen ollessa noin 15 astetta. Lämpimintä Suomessa on heinäkuussa, jolloin lämpötila voi nousta yli 20 asteen. Vastakohtaksi talven pimeydelle on Suomessa valoisaa kesällä myös öisin. Lapissa on yötön yö, eli aurinko ei laske horisontin alapuolelle. Tämä yötön yö sijoittuu alkukesään. Muualla Suomessa kesällä aurinko laskee myöhään ja nousee aikaisin, minkä vuoksi pimeää aikaa ei ole lähes ollenkaan. (Infopankki 2017.)

2.2 Espanja

Espanja sijaitsee Iberian niemimaalla Etelä-Euroopassa. Asukasluvultaan Espanja on suurempi kuin Suomi. Espanjan väkiluku oli vuonna 2016 46 445 828 miljoonaa. Espanjan pääkaupunki on Madrid. Pinta-alaltaan Espanja on 504 782 km². (Europa 2017.)

Virallisena kielenä on espanja. Aika kulkee kaksi tuntia jäljessä Suomen aikaan verrattuna. Espanjassa ja Suomessa on sama valuutta, mutta Espanjassa on käytössä lisäksi 1- ja 2 senttiset. Hintatasoltaan Suomi ja Espanja ovat lähes samanlaisia, mutta Espanjassa elintarvikkeet ja alkoholi ovat edullisempia. (Europa 2017.)

Espanjassa suurin uskonto on roomalaiskatolisuus. Valtiomuotona on kuningaskunta. Kuninkaana Espanjassa on Felipe Juan Pablo Alfonso de Todos los Santos de Borbón y Grecia. Hän on naimisissa Letizia Ortiz Rocasolanonin kanssa. (Nurminen 2014.)

Espanjalle kuuluvat Kanarian saaret Atlantilla sekä Balea-saarien Mallorca, Menorca, Ibiza ja Formentera. Lisäksi Espanjalle kuuluvat Välimerellä, Pohjois-Afrikassa sijaitsevat Melilla ja Ceuta. (Hietala 2016.)

Espanjassa on paljon korkeuseroja johtuen maassa sijaitsevista Pyreneiden vuoristosta, Kantabian vuorista ja Sierra Nevadasta. Pyreneiden vuoristo ja Sierra Nevada sijaitsevat maan koillisessa ja eteläisessä osassa, kun taas pohjoisessa ovat Kantabian vuoret. Pohjois-Espanjassa ilmasto on Atlanttinen ilmasto, kun taas Etelä-Espanjassa on kuumempaa. Espanjan keskiosissa lämpötila voi kesällä olla +40 celsius astetta, kun taas talvella samalla alueella on selvästi kylmempää kuin muualla Espanjassa. (Globalis 2015.)

2.3 Suomen historia

Suomeen ihmiset ovat tulleet noin 10 000 vuotta sitten idästä ja etelästä. Nämä alueet ovat nykyään Venäjä ja Baltia. Suomen kielen historia ulottuu Keski-Venäjälle, mutta siihen on sekoittunut myös germaanisista ja balttilaisista kieliä. (Infopankki 2018.)

Ennen itsenäisyyttään Suomi on ollut Ruotsin ja Venäjän alaisena. Ruotsi hallitsi Suomea ensin, mutta vuonna 1808 Venäjä voitti Suomen Ruotsilta. (Leney 2005, 25 - 31.) Suomi oli Venäjän vallan alaisena yli sata vuotta. Tänä aikana Suomella oli kuitenkin itsehallinto vaikkakin Suomen hallitsija oli Venäjän keisari. Venäjän vallan alaisena Suomen kieli, kulttuuri ja talous kehittyivät merkittävästi. (Infopankki 2018.) Suomen kieli perustui Elias Lönnrotin kirjoittamaan Kalevalaan. Ensimmäiset suomenkieliset koulut tulivat Suomeen vuonna 1860. Tämän mahdollisti Tsaari Alexander II. Tämä ei kestänyt kauan, sillä Suomi menetti tämän oikeutensa slaavilaisen liikkeen takia. Tästä huolimatta Suomen ja Venäjän suhteen lämpenivät. Suhteiden lämpenemisen vuoksi suomalaisista naisista tuli ensimmäisiä Euroopassa, jotka saivat äänioikeuden. (Leney 2005, 25 - 31.)

Venäjä alkoi kuitenkin kaventaa Suomen itsehallintoa, eivätkä suomalaiset hyväksyneet tätä (Infopankki 2018). Suomi sai itsenäisyytensä 6.12.1917, mistä tuli vuonna 2017 sata vuotta. Itsenäisyys tuli seurauksena ensimmäisestä maailmansodasta ja Venäjän vallankumouksesta. (Leney 2005, 25 - 31.) Pian itsenäistymisen jälkeen Suomessa syttyi sisällissota. Tämä oli punaisten eli työväestön ja valkoisten eli maanomistajien ja porvarien välillä. Sisällissota päättyi muutamassa kuukaudessa valkoisten voittoon. (Infopankki 2018.) Vuonna 1920 Suomessa päätettiin, että suomesta ja ruotsista tuli viralliset kielet (Leney 2005, 25 - 31).

Itsenäistymisen jälkeen Suomi joutui sotaan 30.11.1939, kun Venäjä hyökkäsi Suomeen. Tätä sotaa kutsuttiin talvisodaksi. Venäjän hyökkäys Suomeen oli seurausta siitä, että Venäjä halusi suojella Leningradia ja pyrki siihen ottamalla Suomelta saarialueita käyttöön. Talvisota päättyi 13.3.1940. Sen seurauksena Suomi menetti Venäjälle Karjalan. Valitettavasti rauha ei kestänyt kauan ja Suomi ajautui uuteen sotaan. Tätä sotaa kutsuttiin jatkosodaksi. Jatkosota kesti neljä vuotta ja loppui vasta syyskuussa 1944. Tämän jälkeen Suomi ei ole ollut sodassa. (Leney 2005, 25 - 31.) Suomi menetti alueita sodissa Neuvostoliitolle, ja jopa 400 000 suomalaista joutui lähtemään näiltä alueilta pakolaisiksi siihen Suomeen, mitä oli jäljellä. Suomalaisille itsenäisyys oli kuitenkin tärkeintä. (Infopankki 2018.)

Sodan jälkeen välit Neuvostoliiton kanssa paranivat merkittävästi, vaikka suomalaisille jäikin pieni Neuvostoliiton pelko. Suomi sai myös lisättyä kauppaa länsimaiden kanssa. Tästä alkoi myös teollistuminen, ja näin ollen suomalaiset pystyivät myymään enemmän tuotteita ulkomaille. Näitä tuotteita olivat muun muassa paperi ja muut metsäteollisuuden tuotteet. Teollistumisen mukana Suomeen tuli myös kaupungistuminen, naiset saivat yhä enemmän töitä kodin ulkopuolelta ja julkiset palvelut kehittyivät. Suomesta myös lähti paljon ihmisiä Ruotsiin työn perässä 1960-luvulla. (Infopankki 2018.)

Merkittävä asia Suomen lähi historiassa on ollut talouslama, joka johtui Neuvostoliiton romahtamisesta. Romahduksen seurauksena kauppa Neuvostoliiton kanssa loppui, Suomessa monet yritykset joutuivat konkurssiin ja monet menettivät näin ollen työpaikkansa. Laman jälkeen Suomessa alkoi uusi kausi ja tänne syntyi paljon teknologian teollisuutta ja työpaikkoja. Suomeen myös alkoi tulla yhä enemmän ulkomaalaisia. He muuttivat Suomeen opiskelun, työn tai perheen vuoksi. Vuonna 1995 Suomi liittyi Euroopan Unioniin ja pian tämän jälkeen vuonna 2002 Suomen markka vaihtui euroon. (Infopankki 2018.)

2.4 Espanjan historia

Espanjan historia on hyvin pitkä ja värikäs. Vuoteen 200 eKr. asti, Espanjaa hallitsivat Pohjois-Afrikan karthagolaiset. Tämä kuitenkin päättyi siihen, että roomalaiset valtasivat alueen. (Globalis 2015.) Roomalaiset olivat alun perinkin suunnitelleet vievänsä sodan Espanjaan, mutta he joutuivat tekemään tämän paljon suunniteltua aikaisemmin. Tämä oli seurausta siitä, että he halusivat estää Katharginian pääsyn Hannibaliin. (Britannica 2018.) He perustivat alueelle Hispanian provinssin (Globalis 2015).

Alueet, jotka olivat kärsineet sodasta, olivat Rooman hallinnan alaisena. Näitä alueita olivat itäinen- ja Baetisin laakso. Roomalaiset jatkoivat sotimista seuraavan 30-vuoden ajan jatkuvasti, niin alueellinen määräysvalta ei roomalaisilla kasvanut merkittävän nopeasti. Rooman hallinnan alaisena olleet alueet jaettiin kahteen eri sotilaalliseen alueeseen. Roomalaisten mielenkiinto oli kuitenkin suurempaa voittojen ottamisesta sodissa kuin järjestytyneen hallinnon perustamisesta, millä on suuri merkitys Rooman hallinnon päättymiseen. (Britannica 2018.)

Ennen Rooman hallinnon päättymistä alueella tapahtui latinisaatio. Rooma hallitsi Espanjaa kuitenkin pitkän aikaa ja sen merkitys maan historiassa on merkittävä. Julius Caesarin

ja Caesar Augustuksen ajanjaksolla syntyi kuitenkin tietynlaiset perustukset latinisatioon. Tällöin muun muassa rakennettiin julkisia rakennuksia ja annettiin asukkaille oikeus tulla Rooman kansalaisiksi. (Britannica 2018.)

Rooman valtakunnan alaisena Espanjan maataloustuotteiden maastavienti kasvoi merkittävästi. Yksi näistä tuotteista oli muun muassa oliiviöljy. Toinen merkittävä vientituote oli viini. Tuohon aikaan Espanja oli myös tunnettu kalakastikkeistaan, joita tehtiin pääasiassa tonnikalasta ja makrillista. (Britannica 2018.)

Rooman valtakunnalla oli iso merkitys myös uskonnon muovaamisessa. Roomalaiset antropomorfiset jumalat syrjäyttivät aiemmin uskonnossa merkityksellisinä pidetyt jumalat. Tämä tapahtui etenkin roomalaistuneissa kaupungeissa ja kylissä. (Britannica 2018.)

Rooman valtakunnan jäänteitä on nähtävillä läpi Espanjan. Näistä merkityksellisimpiä ovat esimerkiksi Tarragonan ja Lugon kaupungin muurit ja Méridan teatteri ja julkiset rakennukset sekä Alcántaran ja Córdobaan sillat ja Italican ja Ampuriaksen kaupungit. Roomalaista taidetta on myös nähtävillä museoissa Madridissa ja Tarragonassa sekä Méridassa, Sevillassa, Zaragozassa ja Barcelonassa. (Britannica 2018.) Rooman valtakulta kesti monta sataa vuotta, mutta romahti lopulta 400-luvulla (Globalis 2015).

Tästä seurasi se, että Espanjan alue joutui länsigoottien kuninkaiden alaisuuteen (Globalis 2015). Tästä seurannutta aikaa Espanjassa sanottiin länsigoottiseksi Espanjaksi. Länsigootit perustivat itsenäisen valtakunnan Etelä-Galiassa. He miehittivät Tarraconensiksen ja osan Lusitaniaa. Vaikka Rooman hallinta maassa oli romahtanut, pysyi sen vaikutus alueella suurena. Suurin osa väestöstä olivat hispanialais-roomalaisia. Hispanialais-roomalaisilla oli silti hallinnassaan monia hallinnollisia asemia ja he hallitsivat roomalaista oikeutta. Tähän aikaan pyrittiin myös perustamaan oma länsigoottinen laki, jota kutsuttiinkin länsigoottien henkilökohtaiseksi laiksi. Se käsitteli samalla myös Euricin roomalaisten ja länsigoottien välisiä suhteita. (Britannica 2018.)

Länsigoottien hallinto päättyi Etelä-Gaulissa, kun Vlovis I ja Franks päihittivät Alaric II:n. Tähän aikaan frangialaiset alkoivat laajentua, mikä pakotti länsigootit tunkeutumaan syvemmälle Espanjassa. Näin he asettuivat Toledoan. Näihin aikoihin myös Bysantin keisari Justinia halusi saada takaisin Espanjan etelä- ja itärannikon. Bysantilaiset hallitsivat aluetta noin 70 vuoden ajan. (Britannica 2018.)

Vaikka länsigootit olivatkin olleet yhteydessä Rooman valtakunnan kanssa yli vuosisadan ajan, pysyivät nämä kaksi kulttuuria hyvin erillään toisistaan. Heillä oli hyvin erilaiset koulutukset sekä kielet ja molemmilla oli erilaiset oikeudet. Tehtävänä oli yhdistää molemmat

kansat yhteen sekä saavuttaa jonkinlainen poliittinen ja kulttuurinen yhtenäisyys. (Britannica 2018). Muutaman vuosisadan päästä he menettivät alueen arabeille ja Espanja liitettiin Bagdadin kalifikuntaan (Globalis 2015.) Tällöin hallitsijana oli kuningas Wamba. Hän yritti uudistaa armeija järjestelmää, mutta se synnytti portin tuleville ongelmille. Tänä aikana Wamban seuraajat pakottivat juutalaiset vaihtamaan uskontoaan kristityksi orjuuden uhalla. (Britannica 2018.)

Pian tämän jälkeen, 700 luvun alussa, islamilaiset saivat Espanjan haltuunsa, vaikkakin eivät ilman taistelua länsigoottien kanssa. Tästä alkoi uusi aika Espanjassa. Valloituksesta seurasi paljon uusia uskonnollisia, kulttuurisia, oikeudellisia, kielellisiä ja etnisiä esteitä islamien ja alkuperäiskansan välillä. Seurauksena oli myös vihamielisyyttä islaminuskoa kohtaan. (Britannica 2018.) Tätä kutsuttiin reconquistaksi, mikä tarkoittaa takaisinvaltausta, joka kesti 700 vuotta. Sen aikana kristityt ajoivat muslimit pois pyreneiden niemimaalta. Se päättyi vasta 1400 luvun lopussa Granadan antautumiseen. (Britannica 2018.)

Pelayo oli goottilainen herra, joka yhdisti joukkoja hyökkäämään muslimeja vastaan. Myöhemmät sukupolvet ovat ylistäneet Pelayoa ja hänen voittoa muslimeista Covadongassa. Tätä voittoa jotkut pitävät reconquistan alkupisteenä. Toinen merkittävä henkilö tuona aikana oli Alfonso I, joka laajensi alueella Asturian valtakuntaa. Hän myös loi ei kenenkään maan kristittyjen ja islamien välille tuhoamalla Duero-joen laakson alueen etelään. (Britannica 2018.)

Samoihin aikoihin baskialaiset saivat itsenäisyytensä takaisin Länsi-Pyreneillä. Silloin myös frankit ajoivat muslimeita pois Septimianasta ja muuttivat Koillis-Espanjaan. Myös Kataloniassa tapahtui, kun se miehitettiin ja myöhemmin sitä kutsuttiin nimellä Espanjan maaliskuu. Se koostui useasta Frankovallan piirissä olevasta maakunnasta ja se säilytti pitkään poliittisia ja kulttuurisia yhteyksiä Karolingin valtakunnalle ja Ranskaan. (Britannica 2018.)

Myös toisella puolella Espanjaa tapahtui. Etelässä Alfonso II yritti luoda länsigoottilaista instituutiota. Tämän jälkeen Alfonso III ryösteli vihollisalueita ja aloitti Etelä-Afrikan etelään suuntautuvan maan uudelleenmäärittelyn Duerolle. Hän rakensi myös lukuisia linnoituksia puolustaakseen itäistä rajaa islamilaiden hyökkäyksiltä. Tällöin reconquistan aikaisimmat tunnetut kristilliset aikakirjat on kirjoitettu. Niissä yritetään osoittaa historiallinen yhteys länsigoottien ja Asturien monarkioiden välillä. Länsigootit myös julistivat, että islamilaisen Espanjan reconquista oli heidän vastuullaan. (Britannica 2018.)

Asturien johtajuus ei kuitenkaan ollut kiistatonta. Kuningas Sancho I Garcés alkoi luoda Baskimaan valtakuntaa, jonka keskustaan kuului Navarran Pamplona, ja kreivi Wilfred

Barcelonasta. Kreivi Wilfredin jälkeläiset hallitsivat Kataloniaa aina 1400-luvulle asti. (Britannica 2018.)

Islamilaisten heikkous ja Asturian valtakunnan kasvu kannustivat García I siirtämään valtaistuimen etelään Leónin kaupunkiin. Odotuksena oli islamilaisen hallinnon lopettaminen, mutta se oli kuitenkin vielä ennenaikainen odotus. (Britannica 2018.) Monien käänteiden ja kristittyjen heikkouksien jälkeen alueella aloitettiin takaisinvalloitus niemimaan pohjoisosien pienten kristittyjen kuningaskuntien puolesta. Näistä yksi oli Portugali. 1400-luvun loppuun mennessä loputkin kuningaskunnat yhdistyivät ja näin syntyi Espanjan kuningaskunta. Seurauksena tästä tuli Espanjasta Etelä-Euroopan tieteen, kulttuurin ja talouden voimakeskus. (Globalis 2015.)

Kristityn yhteiskunnan ja kulttuurin kehitys oli aluksi hidasta, mutta isot muutokset alkoivat tapahtua hiukan myöhemmin. Näitä olivat muun muassa väkiluvun kasvaminen, kommunikaatio Pohjois-Euroopan kanssa lisääntyä, urbaanin elämän merkitys kasvoi. Reconquista oli toteutettu hienommalla menestyksellä kuin ikinä aiemmin. Tällöin merkitystä saivat myös feudaaliset ajatukset, jotka korostavat yksityisiä ja henkilökohtaisia suhteita. Ne vaikuttivat voimakkaasti sen ajan hallitsijoihin sekä sotilaallisiin järjestöihin, varsinkin Kataloniaan. (Britannica 2018.)

Näihin aikoihin myös maatalous ja laitumet olivat kristillisten valtioiden tärkeimmät varallisuuden lähteet. Reconquista mahdollisti myös Duero-laakson asuttamisen, jossa vahvistettiin vahvojen kaupunkien keskukset. Tällöin kuninkaalliset peruskirjat määrittivät siirtolaisten oikeudet ja velvollisuudet. Silloin myös kuntatalouden perustana olivat lammas- ja karjankasvatus sekä vallankumouskaupungin voitto reconquistan sodissa. Näihin aikoihin teollisuus ja kauppa olivat toissijaisia. Aragonin ja Katalonian kaupungeilla ei näihin aikoihin ollut paljon autonomiaa, mutta jotkin Katalonian kaupungeista alkoivat kehittyä kauppakeskuksina. Tämä aika oli myös merkittävää siten, että kaupunkien väestö kasvoi merkittävästi ja kauppa ja teollisuus alkoivat kehittyä joillain alueilla. Ulkomaankauppaa alkoi syntyä Santanderin, Barcelonan ja muiden merisatamien laivanrakennuksen kasvun seurauksena. Vaikka kristityt olivat vallassa, oli islaminuskoisilla ja juutalaisilla oikeus harjoittaa uskoaan vapaasti. Seurauksena reconquistasta alkoi Espanjaan myös syntyä parlamentaarisia instituutioita. (Britannica 2018.)

Reconquistan muita seurauksia olivat myös se, että alettiin restauroida entisiä hiippakuntia tai laajentamaan olemassa olevia pieniä hiippakuntia. Tärkeimmät kirkolliset jakaumat muodostivat tuolloin Tarragona, Braga, Compostela, Toledo ja Sevilla. Papilla oli tällöin valtaa ja se monesti puuttuikin niemimaan asioihin. (Britannica 2018.)

Kun päästiin 1300-luvulle, valtion käsitys heijastui vahvasti roomalaiseen lakiin ja Aristoteleen politiikkaan. Se vaikutti voimakkaasti kastilian monarkian kehitykseen. Tällöin kuninkaallinen byrokratia yritti vahvistaa kaikin tavoin kuninkaan valtaa. Rooman lain ja oikeudenkäynnin paikka varmistettiin tuomioistuimissa 1300-luvun puolivälissä. Valtakunnan valta ja vaikutusvalta kasvoivat jatkuvasti, koska niille uskottiin erilaisia alueellisia hallinnollisia velvollisuuksia. Niille annettiin myös suurta alueellista herruutta eräiden pääkuntalaisten keskuudessa. Tämä oli suuri virhe monarkialle. (Britannica 2018.)

Kastilian taloudessa maatalouden ja laidunmaiden valta-asema jatkui. Reconquista avasi suuret laidunmaat Extremadurassa ja Andalusiassa. Tämän seurauksena lampaiden ja karjan laiduntaminen sai uuden merkityksen. Biskajanlahden satamat harjoittivat kauppaa tällöin Englannin, Flanderin, Ranskan ja Portugalin kanssa. (Britannica 2018.)

Rutto eli musta kuolema puhkesi, ja se aiheutti väestön vähenemistä voimakkaasti sekä vakavia sosiaalisia ja taloudellisia levottomuuksia. Näihin aikoihin myös alkoi vahva kansankiihotus, mikä aiheutti suuren pakkosiirron juutalaisia vastaan. Tämä tarkoitti sitä, että juutalaisten tuli valita joko kristinusko tai kuolema. (Britannica 2018.)

Kastilian kulttuurinen integraatio Länsi-Eurooppaan oli nyt onnistunut. Tästä alkoi Kastilianin kirjakielen kehittyminen. Yksi tämän ajan loistavista kirjailijoista oli Pedro López de Ayala, joka etsi motiiveja ja ymmärsi merkityksen, joka oli sosiaalisella ja institutionaalisella kehityksellä. (Britannica 2018.)

Espanja on tunnettu härkätaisteluista, tavoista ja perinteistä. Ne ovat muokkaantuneet kaikkien Iberian niemimaalla olleiden ihmisten myötä. Härkätaistelu on lähtöisin muinaisesta Roomasta, ja se kulkeutui mustalaisten mukana Espanjaan 1400-luvulla. Flamenco on lähtöisin Intiasta. Flamenco on ollut alun perin keinona itseilmaisuuksiin ja protestoimiseen hankalia tilanteita vastaan. Alun perin siihen on kuulunut laulu ja tanssi. Ajan kuluessa flamencoon tuli mukaan kitarasäestys ja taputukset. Flamencossa on reilu 50 erilaista tyyliä, ja flamenco onkin hyvin suosittu harrastus espanjalaisilla. Flamencon pääkaupungiksi sanotaan Sevillaa. Espanjan historiaan sisältyy myös flamenco puvuissa olevien pallokuvioiden muotiin tuleminen, ja se tapahtui, 1970-luvulla Francon aikaan. (Yle 2016).

1400-luvun lopulla Espanjassa tapahtui merkittävimpiä asioita koko Espanjan historiassa. Arabian viimeinen saareke Granada valloitettiin katolisten kuninkaiden johdosta. Samoihin aikoihin Kristoffer Kolumbus oli päässyt Amerikan mantereelle. Näiden tapahtumien seurauksena Espanjalla alkoi maailman merien herruus ja siirtomaiden isännöisyys. Siirtomaiden isännöisyys kesti 1800-luvulle saakka. (Yle 2016.) Lähes 800 vuoden mittainen mau-

rien valta päättyi Granadan valloituksen kanssa samoihin aikoihin (Tammi 2009, 33). Inkvisitioiden johtajaksi nimitettiin Fray Tomas de Torquemada 1400-luvun lopulla. Inkvisition tarkoituksena oli kerettiläisyyden poistaminen ja vielä 1600-luvun alun jälkeenkin, inkvisitiolla rangaistiin 40 baskinaista, joita syytettiin noituudesta ja heistä 12 kuoli roviolla. (Tammi 2009, 34.)

Lukutaitoisten ihmisten sekä kirjallisuuden määrä kasvoivat 1500- ja 1600-luvuilla, koska silloin oli opettajia, jotka opettivat lukemista. Opettajat opettivat myös vähäosaisempia lapsia. Kastilian kirjallisuus oli hyvin rikasta ja monimuotoista. Kirjallisuuteen sisältyi tutkielmia uusista löydöistä, intiaaneista kertovista kirjoista sekä kronikoita. (Unipress 2003, 95.) 1500- ja 1600-luvuilla myös Espanjan talous romahti ja väestö pieneni. Islaminuskoisten maurien ja juutalaisten karkotuksilla oli osansa talouden romahtamiseen. Tällöin myös iso määrä väestöstä muutti siirtomaihin, millä oli omalta osaltaan suuri merkitys väestön pienenemiseen. (Globalis 2015.) Espanja koki myös kulta-aikaansa 1500-luvulla voitettuaan Lepanton meritaistelussa Turkin laivaston, jonka seurauksena Espanja sai toimintavapauden. (Yle 2016.)

Tällä vuosituhannella myös löytöretket toivat rikkauksia Espanjaan. Espanjasta tuli Euroopassa tunnettu poliittisesti, taloudellisesti ja uskonnollisesti olevana keskuksena. Katolisen kirkon ansiosta Espanja oli uskonnollisesti myös johtoasemassa. Kirjallisuus nousi loistoon, erityisesti romaanit nousivat tunnetuiksi Euroopassa ja nimenomaan Don Quiotien pikareskiromaanit. Kirjallisuus oli hyvin kallista ennen kuin painokoneita oli, mutta porvarit ja aateliston väki suosittelivat lukemista. Espanjassa suosituimpiin romaaneihin lukeutui veijari-, ritari- sekä paimenromaanit. Kaikkialla muualla maailmassa kapitalismi kehittyi, mutta Espanjassa se ei kehittynyt, koska maa oli ylpeä aatelishierarkiastaan. Tämän myötä Espanja alkoi köyhtyä. Köyhtymisestä huolimatta ihmiset, jotka olivat ylpeitä omista asemistaan, kuten hidalgot ja aatelist, pukeutuivat näyttävästi huolimatta siitä, ettei rahaa ollut ruokaan. (Koppa 2008.)

Espanjan kuningattaren Isabellan tytär oli nimeltään Johanna, joka mielellään vietti aikaa luostarissa. Hänellä oli ankarat vanhemmat, jotka toivat yhteen hänet Burgundin herttuan kanssa. Heidän avioliittonsa oli lasten osalta onnekasta, koska he saivat kuusi lasta. Avioliitossaan heillä kuitenkin oli uskottomuutta Filipin osalta ja mustasukkaisuutta Johannan kohdalla. Mustasukkainen Johanna itse asiassa halusi palvelijoita palatsiin, jotka olivat rumia, jotta uskottoman Filipin katse ei harhailisi. Filipin kuoltua 1500-luvun alun jälkeen Johanna otti miehensä arkun ja kiersi maata arkku mukanaan. Loppujen lopuksi Johanna joutui viettämään 46 vuotta pienessä Tordesillasin kaupungissa kituen. Espanjassa oli eräs henkilö nimeltään Hernán Cortés. Hän oli yksi ensimmäisistä eurooppalaisista, joka

joi kitkerän makuista kaakaajuomaa. Tämän jälkeen hän sai hankittua kaakaopapulasteja Espanjan satamiin. Kaakaopapulasteja toimitettiin myös esimerkiksi Astorgaan, jossa huomattiin kaakaon markkinoille sopiva rako ja alettiin valmistaa kaakaota reseptin mukaan, joka oli peräisin asteekeilta. Kaakaajuomaa saivat nauttia pitkän aikaa vain rikkaat ihmiset. Espanjan maan merkittävimpana kaakaon tuottajana toimi Astorga 1800-luvulle asti. (Tammi 2009, 35.)

Seuraavalla vuosituhanella 1600-luvulla sodat ja tuhlaaminen verottivat Espanjan valtion taloutta. Devoluutiosodissaan Espanja menetti monia alueita, koska Espanjan kruunu jäi ilman perijää Kaarle V kuoltua. Bourbon-suvusta Ranskasta Anjoin herttua Philip sekä Leopold I Saksan keisari olivat osallisina perimyssodassa. Sodan voittivat Bourbonit ja sodan päätyttyä, rauhantekohetkellä Espanja sai kokea menetyksen, kun se menetti loputkin ulkomaiset alueensa. Kyseisiin alueisiin kuului esimerkiksi Gibraltar, josta Englannilla ja Espanjalla on yhä erimielisyyksiä. (Yle 2016.)

Diego Velázquez tunnettiin lahjakkaana hovitaiteilijana. Hänen maalaustöissään oli kuninkaita sekä kääpiöitä. Yksi hänen kuuluisimmista teoksistaan on Las Meninas, jossa on Filip IV:n perhe. Hän sai aatelisarvon ennen kuolemaansa, koska hän oli röyhkeä ja maalasi itsensä myös Filipin perheen maalaukseen. (Tammi 2009, 37.) Kaarle II:n kuoltua hän oli lapseton ja jätti jälkeensä valtaistuimen, jonka sai Filip V. Itävalta ei ollut tästä riemuissaan ja Itävalta sai syyn aloittaa perimyssodan 1700-luvun alussa. Perimyssota kesti hieman yli 10 vuotta ja sen seurauksena Espanja menetti hollantilaiset ja italialaiset alueensa, Gibraltarin, osan Kataloniasta sekä Menorcan. (Tammi 2009, 38.)

Espanja puuttui jälkikäteen Napoleonin sotiin ja oli tukemassa Ranskaa. Tämän seurauksena Espanja menetti laivoja Trafalgarin taistelussa. 1800-luvun ajan Espanjaa raastoivat konfliktit ja karlistit. Karlistit olivat Kaarle II:n kannattajia, joilla oli tarkoituksena saada Espanjan kruunu itselleen. Karlistit saivat aikaan myös kaksi sisällissotaa aikaan kruununperimyksestä. Siirtomaat olivat oman onnensa nojassa ja Yhdysvalta tuli ja otti viimeisetkin siirtomaat itselleen. Kyseisiin siirtomaihin kuuluivat Filippiinit, Kuuba ja Puerto Rico. Työläisten liikkuminen sekä sosiaalinen levottomuus lisääntyi. (Tammi 2009, 38.)

Espanjan romahtaminen jatkui hyvin pitkään. Manuel de Godoy nousi Espanjan pääministeriksi vuonna 1800-luvun alkupuolella. Samaan aikaan hän sai Espanjan Ranskan alaisuuteen. Joseph Bonaparten asettui valtaistuimelle 1800-luvun alun jälkeen, Napoleonin avustamana. Tälle vuosituhanella kuuluu myös sissisota, jossa espanjalaiset olivat Ranskaa vastaan. Samalle vuosituhanelle mahtuu myös Napoleonin käydyt sodat. Näiden sotien aikaan Latinalaisessa Amerikassa sijainneet siirtomaat, jotka kuuluivat silloin

Espanjalle, tulivat itsenäisiksi. Vuosikymmeniä myöhemmin Espanja julistautui ensimmäistä kertaa tasavallaksi. Espanjalle oli kova takaisku, kun 1800-luvun lopulla se menetti loputkin siirtomaansa. Menetyksen seurauksena Espanjan aika maailmanherrana oli ohi. (Yle 2016.) Napoleonin perintö Espanjalle ei ollut positiivinen ja se jätti Espanjan heikoksi ja epävakaaaksi. Tällöin hallituksessa tapahtui paljon muutoksia ja sen seurauksena kaikki Amerikan siirtomaat saivat itsenäisyytensä. (BBC 2018.) Espanja sai kokea myös taloudellista liberalismia 1800-luvulla, joten ihmisten tuli solmia sopimuksensa vapaasti. Yhteismaat ja kunnallisetmaat tuli antaa yksityisille. Kaksikamarinen parlamentti sekä kruunu edustivat suvereniteettia. (Unipress 2003, 147.)

Antoni Gaudi oli yksi merkittävimmistä henkilöistä arkkitehtuurissa. Espanjassa alkoi yksi eurooppalaisista designin kukoistuskauista. Antoni omaksui art nouveaudeSIGNTYYLIN itselleen. Catalans, joka oli hänen hyvä ystävänsä, sanoi art nouveauta modernismeksi. Antoni rakensi esimerkiksi Casa Milanin ja Sagrada Familian kirkkoon. Sagra Familiasta hänelle tuli pakkomielle. Rahoituksen vähennettyä hän käytti säästönsä siihen. Familia oli jopa niin pakkomielteinen Antonille, että hän yöpyi työmaalla ja jumaloi tehtävänsä. Antonin jäädessä raitiovaunun alle hän näytti enemmän kulkurilta kuin arkkitehdiltä. (Tammi 2009, 40.)

Seuraavaan vuosituuhanteen mentäessä Espanja koki levottomuuden, sotia ja taloudellisia ongelmia. Lisäksi Espanjaa koetteli diktaattori Francon alaisuus 40 vuoden ajan. Francon hallittaessa Espanjaa maa koki levottomuuksia noin kolmen vuoden ajan 1930-luvulla. Levottomuuksien aikana syntyi myös toinen tasavalta. Espanjassa syntyi sisällissota vuonna 1936, joka kesti kolme vuotta. (Yle 2016.) Espanjan sisällissota oli kansainvälinen, koska Saksa, Portugali ja Italia olivat Francon tukena. Sisällissodassa taistelivat toisiaan vastaan natsit, kommunistit, sosialistit, fasistit sekä anarkistit. Anarkistit ja kommunistit taistelivat myös toisiaan vastaan. Kummankin maan puolelle tuli taistelijoita 55 eri maasta, puuttumattomuusperiaatteiden ja aatteellisten periaatteiden syistä. (Koivisto & Parikka 2015, 7.) Tässä sodassa joukkoja johti kenraali Francisco Franco, joka toimi armeijan päällikkönä sekä valtiopäämiehenä. Hän astui Espanjan maan johtoon sisällissodan päätyttyä. (Yle 2016.) Francon kapinalliset ja kannattajat näkivät sisällissodan yhteiskuntansa sekä kristillisen kirkon puolustuksena hävitysvimmaa ja murhanhimoa vastaan. Espanjan sisällissotaa on kuvailtu propagandaksi, ja se saikin erilaisia muotoja. Propagandaa käyttäen hyväksi vedettiin puoleensa ihmisten tunteita ja ajatuksia sotaa kohtaan. (Koivisto & Parikka 2015, 8.)

Espanjan raaka sisällissota on vaiherikkaimmista tapahtumista Espanjan historian aikana. Espanjan nykyajan poliittisia ongelmia on helpompi sisäistää tutustumalla Espanjan sisällissodan tapahtumiin. Sisällissodassa kuoli n. 500 000 ihmistä, joista 200 000 kuoli taisteluissa ja loput nälkään, teloituksiin tai pommeihin. Espanjan sisällissotaa pidetään hyvin konfliktisena. Sodan aikana kokeiltiin erilaisia käytäntöjä, esimerkiksi propagandan käyttämistä ja siviileihin kohdistettiin ilmapommituksia. Espanjalaisille oli hyvin tavanomaista suhtautua epäkäytännöllisen kiihkeästi sodan käymiseen. Lisäksi espanjalaisten sotajoukkojen varustus oli heikko, sekä heidän strategiansa sodan käymisestä oli puutteellista. Sotataisteluiden alkaessa tasavallan armeijajoukot olivat vastustajaansa paljon voimakkaampia, mutta sodanjohtajat olivat osaamattomia ja tästä seurasi riitely. Vuosien kuluessa nämä seikat johdattivat loppujen lopuksi Francon sodan voittoon. (Apu 2013.)

Francon diktatuurin aikaan käytiin lapsikauppaa. Lapsikauppaa käytiin Espanjan sisällissodan alkuvaiheesta alkaen lähes 50-vuoden ajan. Lapsikauppa oli hyvin laaja ja sen seurauksena espanjalaisilta varastettiin 300 000 vauvaa. Se oli tuottoisaa bisnestä ja siinä oli mukana lääkäreitä ja sairaanhoitajia sekä heidän lisäksi pappeja ja nunnia. Lapsikaupassa oli tapana viedä vauvat heti synnytysosastolta ja vauvojen äideille kerrottiin vastasyntyneen kuolleen. Vanhemmat eivät sen koomin tienneet enää lapsistaan, ja heidän tietämättään lapset elivät lapsettomien pariskuntien luona, jotka olivat poliittisen ja taloudellisen vakaumuksen tasolla sopivia. Lasten äidit olivat nuoria ja naimattomia, joilta lapset vietiin ja varsinkin Francon aikaan äideiltä, jotka vastustivat diktatuuria. Nykypäivänä todella harva on saanut jäljitettyä oman lapsensa ja päässyt näkemään lapsensa kymmenien vuosien jälkeen. (MTV 2014.)

Espanjan karu aika alkoi käydä helpommaksi 1950-luvulla, sillä se hyväksyttiin kansakuntien jäseneksi. Maa joutui vakaviin taloudellisiin ongelmiin, johon apua tavoiteltiin taloudellisesta kehittämissuunnitelmasta ja vakautussuunnitelmasta. Seuraavan vuosikymmenen aikana Espanja koki talouden kasvun. Talouskasvua auttoivat turismi ja vapaamielinen politiikka. Espanjalaiset eivät olleet tyytyväisiä Francon itsevaltiuteen ja siitä seurasi Espanjalle lakot, terrorismi ja mielenosoitukset. (Yle 2016.) Francon valtakauden aikana baski- ja katalaanivähemmistöt eivät saaneet käyttää ollenkaan omia kieliään. Tämän lisäksi Francon aikana avioero, abortti ja homoseksuaalisuus olivat kiellettyjä. (Apu 2013.) Franco kuoli vuonna 1975, ja tuolloin kuninkaaksi asetui Juan Carlos I de Borbón. Juanin alaisuudessa julistettiin monia uudistuksia. Muutamaa vuotta myöhemmin hyväksyttiin perustuslaki Espanjan autonomisille alueille, jotka saivat itsemääräysoikeuden. Vuonna 2014 Juan luopui kruunustaan ja hänen poikansa Felipe IV siirtyi kuninkaaksi. (Yle 2016.)

Espanjan parlamentti sai uuden pääministerin nimeltään Leopoldo Calvo Sotelo. Valencian kaduille ilmestyi tankkeja kenraali Jaime Milans del Boschin käskystä. Kenraali yritti myös lähettää hänen oman armeijansa Madridiin voittaakseen armeijan komentajat hänen puoleensa. Espanjan kuninkaalta Juan Carlosilta kävi käsky, että Bosch ja hänen kannattajansa oli vetäydyttävä. (Tammi 2009, 42.) Espanjan nyky-yhteiskunnan yksi suurimmista käännteistä tapahtui vuonna 1986, kun Espanja liittyi silloin EU:hun (Stadius 2018, 1).

2000-luvun aikana Espanjaan muutti paljon Etelä-Amerikasta espanjankielisiä ihmisiä, esimerkiksi Boliviasta, Ecuadorista ja Kolumbiasta. Espanjassa kasvoi hieman alle miljoonasta noin 5,7 miljoonaan ulkomaalaisten lukumäärä. Sen myötä Espanjan kiinteistöalalla oli runsaasti töitä tarjolla. Kiinteistöalan nousu kiito kesti alle 10 vuotta, ja sen jälkeen se laski sekä työttömien määrä kasvoi. Romaniasta ja Marokosta tuli eniten työläisiä Espanjaan, vaikka tosin Etelä-Amerikastakin tuli työntekijöitä Espanjaan. (Yle 2013.) Väkiluku pienenee massatyöttömyyden koettelemassa Espanjassa (Yle Uutiset 2013).

3 Kulttuuri ja tapakulttuuri

Tässä kappaleessa käsittelemme ensin, mitä itse käsitteet kulttuuri ja tapakulttuuri tarkoittavat. Sen jälkeen siirrymme käsittelemään niin Espanjan kuin Suomenkin kulttuureja ja niiden piirteitä. Kerromme muun muassa kanssakäymisestä, juhlapyhistä ja päivärytmistä molemmissa kulttuureissa.

3.1 Käsitteet kulttuuri ja tapakulttuuri

Kulttuurilla tarkoitetaan sellaista, joka kohoo tavanomaisen yläpuolelle, ja on hyvin arvokasta ja tärkeää. Kun tarkastellaan kulttuuria yhteisön piirteiden ja elämäntapojen avulla, kulttuurin määritelmä kattaa itsensä laajemmin. Kulttuurin määritelmän laajennukseen otetaan huomioon populaarikulttuuri, etniset kulttuurit ja ala- ja vastakulttuurit. Tässä tapauksessa kulttuurin tuottaja voi olla kuka tahansa. Toisin sanoen kulttuuri kattaa kaikki yhteiskunnassamme olevat asiat, jotka jäävät vaille selitystä. Käytännössä on vaikeaa erotella, mikä ei ole kulttuuria, koska sen käsitettä käytetään monissa eri merkityksissä ja kulttuurille on useita määritelmiä. (Häyrynen 2009, 7 - 8.)

Kulttuuri on ominaisuuksiltaan sellaista, jota ei tuoteta tyhjästä, koska kulttuurit ovat omanlaisia prosessejaan. Toisin sanoen kulttuurien prosessien yhteydessä keksitään, unohdetaan ja palvotaan ilmiöitä. (Häyrynen 2009, 8.)

Kulttuuri rakentuu ja muokkaantuu pitkällä aikavälillä. Kulttuuria kuvaillaan neljällä sanalla: asenteita, arvoja, merkityksiä ja uskomuksia. Jotkin asiat, jotka liittyvät kulttuuriin, ovat aineettomia. Kulttuureja vertaillaessa on tärkeää muistaa käydä läpi ihmisiä yksilöinä eikä kulttuurinsa edustajina. (Mauno 2012.)

Kulttuuriksi määritellään se, mitä ihmiset arvostavat ja mihin ihmiset uskovat. Lisäksi kulttuuriin sisältyvät elämänasenteet, materiaaliset asiat ja käyttäytyminen. Sen vuoksi jokaisella maalla on oma kulttuurinsa. Kulttuuri on hyvin elävää ja muuttuvaa, ja se muovautuu ihmisten kautta. Kulttuurista sanotaan, että se on tapa toimia ja reagoida. Sen avulla käy myös ilmi, millainen asenne ihmisillä on toisiaan kohtaan. (Mauno 2012.)

Kulttuuria voidaan käsitellä laajemmin jäävuorena. Jäävuoren osista se, joka on meren pinnan yläpuolella kuvastaa esimerkiksi kieliä, mitä ihmiset puhuvat, käyttäytymistä ja ruokailua. Ja jäävuoren alimmainen osa, joka on meren pinnan alla, kuvastaa arvoja, tabuja

ja uskomuksia. Kun kulttuuria aletaan käsitellä määritelmien kautta, kulttuurista nousevat esille arvot, ihanteet ja asenteet. Ihminen käyttäytyy automaattisesti oman kulttuurinsa tavoin vieraillessaan toisessa maassa, mutta siitä voi jossakin maassa joutua syytetyksi tai halveksituksi. Eri kulttuureissa kunnioitetaan erilaisia asioita kuin jossakin toisessa kulttuurissa. (Mauno 2012.)

Tapakulttuuri käsitettä määrittelee vahvasti käsite kulttuuri. Tapakulttuuri käsite on kulttuuri käsitteen alakäsite. Tapakulttuuri on kulttuuria, joka liittyy joko yhteisön tai yksilön tapoihin. (Finto 2018.)

Tapakulttuurilla on alakäsitteitä, joita ovat etiketti ja tavat. Sen assosiativisia käsitteitä eli liitännäisiä käsitteitä ovat hyvästely, kättely, tervehdykset, kansanelämä, kansankulttuuri, kohteliaisuus, kansanperinne, ruokailutavat, rituaalit ja seuraelämä. Tapakulttuurin ohjaustermejä ovat sosiaalinen elämä ja kansantavat. (Finto 2018.)

Tapakulttuuri on maakohtainen ja eräänlainen toimintatapa, joka on tyypillinen jokaiselle kansalaisuudelle, mutta ominainen jokaiselle yksilölle. Se määrittää miten tulee käyttäytyä toisten ihmisten seurassa, miten lähestyä toista ihmistä ja mikä on hyväksyttyä sekä mikä ei. (Suomi Venäjä seura 2008.)

3.2 Kanssakäyminen Suomessa

Suomalaiset ovat luovia, lämminsydämisä ja visionaalisia, he pitävät jalkansa maassa ja ovat sinnikkäitä. Suomalaiset pitävät lupauksensa, mikä tekee heistä luotettavia. Sopimukset tehdään kättelellä tai tekemällä sopimus kirjallisesti. (Karppinen 2016, 9 - 10.)

Suomalaiset pitävät yksityisyydestään ja sitä arvostetaan sekä pidetään tärkeänä. Henkilökohtainen tila on myös arvostettua. Suomessa on sananvapaus, joten jokainen voi puhua ja sanoa mitä tahtoo. Itsensä ja uskontonsa ilmaisu muita vahingoittamatta on Suomessa sallittua. (Karppinen 2016, 13.)

Hiljaisuus on Suomessa arvostettua, ja monesti ajatellaan, että suomalaiset ovat hiljaista kansaa. Hiljaisuus voidaan yhdistää ujouteen, mutta siitä ei kuitenkaan ole kyse. (Karppinen 2016, 25.) Suomalaiset puhuvat rauhallisesti, ja puheessa voi olla hiljaisia hetkiä. Suomalaisissa arvoissa vieraanvaraisuus on hyvin tärkeää. Eroja löytyy myös maakuntien väliltä, ja monesti toisessa maakunnassa suomalaiset ovat puheliaampia kuin toisessa

maakunnassa. Suomalaiset eivät käytä small talkkia. He puhuvat yleensä asiaa ja aiheesta. Suomalaiset voivat olla melankolisia, mutta perheen ja ystävien kanssa he nauravat paljon. Vieraiden kanssa suomalaiset ovat varautuneita. Alkoholi tekee suomalaisista yleensä puheliaampia vieraiden seurassa. (Leney 2005, 83 - 84.)

Vaikka suomalaiset ovat hiljaisia, silti monet suomalaiset pitävät urheilusta puhumisesta, kuten jääkiekosta. Myös muut urheilulajit, joissa suomalaiset menestyvät, ovat suosittuja puheenaiheita. Äänekkyyks ei kuitenkaan kuulu suomalaisiin tapoihin normaaleissa sosiaalisissa tilanteissa. Julkisilla paikoilla puhutaan pieneen ääneen, sillä suomalaiset eivät pidä huomion keskipisteenä olemisesta eivätkä ihmisistä, jotka ovat äänekkäitä. On myös epäkohteliasta keskeyttää toinen keskustelussa. Naiset voivat olla puheliaampia kuin miehet. (Leney 2005, 84 - 141.)

Saunassa käyminen on iso osa suomalaista kulttuuria. Siellä suomalaiset käyvät puhdistautumisen ja rentoutumisen vuoksi. Saunassa ollaan hiljaa. Siksi se yhdistetään hiljaisuuteen ja rauhaan. Suomalaiset käyvät saunassa usein, useimmat ainakin kerran viikossa. (Infopankki.fi 2014.)

Suomalaisille alastomuus ei ole iso asia. Tämä on hyvin todennäköisesti seurausta saunakulttuurista. Saunassa ollaan yleensä saman sukupuolen kanssa, joten toisin sanoen, alastomuus saman sukupuolen edustajan kesken ei ole suomalaiselle iso asia. Suomalaiset eivät ole myöskään virallista kansaa, siksi työpaikoilla käytetään etunimiä puhuteltaessa kollegoita ja ystäviä. Suomalaiset teitittelevät henkilöitä silloin, kun he tapaavat henkilön ensimmäistä kertaa esimerkiksi työtilanteessa. Myös vieraita vanhempia ihmisiä on kohteliasta teititellä, ellei kyseessä ole isovanhempasi, silloin ei tarvitse teititellä. Suomalaiset eivät käytä herra ja rouva käsitteitä. Itsesi esitellessä esimerkiksi koulussa, puhelmessa tai töissä tulee sinun käyttää molempia nimiäsi. (Leney 2005, 85 - 136.)

Vierailu suomalaisen luona sisältää yleensä oletuksen lahjan viennistä. Sen ei tule olla iso ja kallis lahja, mutta ajatuksena olisi viedä ainakin kahvipaketti. Jos henkilö, jonka tapaat, ei ole läheinen sinulle, tulee sinun kätellä häntä tavatessasi. Työympäristössä saatetaan kätellä myös lähtiessä. On tärkeää, että kättely on kunnollinen ja napakka, sillä se antaa sinusta hyvän ja rehellisen kuvan. Velttöä kättelyä ei arvosteta Suomessa. Henkilön, jonka tunnet paremmin ja olette läheisiä, on normaalia halata tavatessa ja lähtiessä. (Leney 2005, 136.)

Suomessa ajoissaolo on tärkeää. Suomalaiset saapuvat mieluummin paikalle hyvissä ajoin kuin sovittuun aikaan. Yllätykset eivät ole suomalaisten mieleen, joten siksi tapaa-

miset sovitaan etukäteen. Työtapaamiset voidaan järjestää saunassa, mikä ei ole epätavallista Suomessa. Siellä voidaan myös nauttia alkoholia, mutta silloin tapaaminen on epävirallisempi. Jos joudut väittelyyn tai keskusteluun suomalaisen kanssa, odotetaan, että osaat ottaa osaa ja perustella mielipiteesi asiallisesti ja hyvin. Suomalaisissa arvoissa arvostetaan silmiin katsomista. Se arvo kulkee mukana lapsesta aikuiseen. Suomessa ajatellaan, että silmiin katsominen on kohteliasta ja hyvä tapa. Suomalaisen kulttuurin arvoihin kuuluu lisäksi tervehtiminen, joka on tärkeä arvo. Suomalaisille tervehtiminen on hyvin tärkeää, aamulla esimerkiksi sanotaan hyvää huomenta ja illalla hyvää iltaa. Suomessa kiittäminen on myöskin arvostettua ja se nähdään tärkeänä. (Leney 2005, 152 - 157.)

3.3 Kanssakäyminen Espanjassa

Espanjassa täysin ymmärretyksi tulemiseen tarvitaan espanjan kieltä, mutta turistikohdeissa pärjää englannin kielellä. Täsmällisyys ei kuvasta espanjalaisia ollenkaan, sillä he eivät osaa olla ajoissa paikalla sovittuna ajankohtana. Espanjassa on tapana juomarahan jättäminen maksun yhteydessä ravintoloissa. (Fintra 1997, 26 - 31.)

Espanjalaisten luonnetta kuvaavat hyvin kovaäänisyys ja ulospäinsuuntautuneisuus. Nämä piirteet tulevat hyvin esille espanjalaisten puhuessa toisilleen, puhe on kovaäänistä ja kädet heiluvat joka suuntaan. Suomalaisille on hyvin tärkeää pitää oma henkilökohtainen tila, mutta espanjalaisille se ei ole normaalia. Esimerkiksi rannalla ollessa espanjalaiset tulevat hyvin lähelle. (Fintra 1997, 26 - 31.)

Pukeutumistapoihin miehillä kuuluvat tumma puku, jonka kanssa valkoinen paita, solmio ja mustat kengät. Mustia sukkiä ei sallita espanjalaisten pukeutumistavoissa. (Fintra 1997, 26 - 31.)

Keskustelunaiheista espanjalaiset pitävät sopivana esimerkiksi urheilua, politiikkaa ja julkisuuden henkilöitä, mutta ensimmäisellä tapaamiskerralla kannattaa välttää puhumasta elinkeinoista. Tavatessa ja erotessa on tärkeää muistaa kätellä. Espanjalaisessa kanssakäymisessä on tärkeää sopia tapaamisista etukäteen. (Fintra 1997, 26 - 31.) Espanjalaiset ja suomalaiset pitävät maanläheisestä huumorista. Espanjalaiset eivät pidä sarkastisesta huumorista, joka leimattaisiin toisiin ihmisiin. Kun Espanjassa kertoo vitsin, silloin vitsin kertojaa on tapana läimäyttää selkään. Espanjalaisilla on tapana puhutella muusta Euroopasta mantereena, joka sijaitsee kaukana. Espanjalaiset sanovatkin lomalle lähtiessään Eurooppaan matkustavansa Euroopan mantereelle. Espanjalaiset käyttävät paljon sanaa

Jeesus. Esimerkiksi he sanovat "Jesus" toisen ihmisen aivastaessa, joka tarkoittaa terveydeksi. Myös kylien nimissä käytetään paljon edellä mainittua sanaa, kuten Jesus Pobre. (Mikluha 1998, 63 - 64.)

Espanjalaisille on myös tavanomaista antaa poskisuudelma kummallekin poskelle heti tavatessa (Fintra 26-31). Miesten ja naisten välillä siinä on kuitenkin eroja, koska miehillä ei ole tapana antaa toisilleen poskisuudelmia, mutta he antavat naisille poskisuudelman. Ja naisilla taas on tapana antaa toisilleen poskisuudelmia kuin myös miehillekin. (Mikluha 1998, 61.)

Esittäytyessä varsinkin vanhemmille ja korkeammassa asemassa oleville ihmisille käytetään puhuessa nimen alussa Don ja Doña, herra ja rouva. Arvostavasta puhuttelusta huomaa, että espanjalaiset arvostavat kohteliaisuutta. Espanjalaisilla kohteliaisuudet kuuluvat myös heidän kieleensä ja kulttuuriinsa. Espanjan kielessä kohteliaisuus tulee esille kohteliaisuusmuodoissa, esimerkiksi edellä mainitut Don ja Doña. Lisäksi espanjalaisiin tapoihin kuuluu tervehtiä naapureitansa heti tavattaessa. Espanjassa kiitetään avusta ja ollaan avuliaita, mutta ruoasta ei kiitetä. (Fintra 1997, 26 - 31.) Espanjalaisilla on tapana puhutella nuorempia naisia Señoritaksi ja sitten taas vanhempia iäkkäämpiä naisia puhutellaan Señoraksi. Tämä puhuttelutapa on täysin riippumaton siitä, ovatko naiset naimisissa vai eivät. (Mikluha 1998, 62.)

Perhe ja suku ovat hyvin tärkeitä espanjalaisille, sillä perheen lapset halutaan pitää kotona niin pitkään kuin mahdollista ja isovanhemmista huolehditaan pitämällä heidät kotona. Espanjalaiset osaavat olla ylpeitä maastansa, mutta eivät samalla tavalla kuin suomalaiset Suomesta. Tämä näkyy espanjalaisilla heidän arvojärjestyksessään. Espanjalaisilla arvojärjestys on seuravanlainen: kotipaikka ja sen autonomia ovat ensimmäisenä ja näiden jälkeen arvojärjestyksessä on koko Espanjan maa. (Fintra 1997, 26 - 31.)

3.4 Juhlapyhät Suomessa

Suomalaiset ovat enimmäkseen evankelis-luterilaisia, joten monet Suomessa juhlittavat juhlapäivät ovat uskonnollisia. Suomessa juhlapäiviä ovat loppiainen, pitkä perjantai, pääsiäinen, Kalevalan päivä, J. L. Runebergin päivä, aprillipäivä, kansainvälinen naisten-

päivä, juhannus, vappu, pyhäinpäivä, itsenäisyyspäivä, joulukuukuu ja uusivuosi. Suurimmat juhlapäivät ovat pääsiäinen, vappu, juhannus, itsenäisyyspäivä, joulukuukuu ja uusivuosi. (Leney 2005, 70.)

Pääsiäinen on uskonnollinen juhlapäivä. Se on vapaapäivä Suomessa. Pääsiäisenä syödään mämmiä ja pashaa. Joillakin paikkakunnilla sytytetään pääsiäisenä pääsiäiskokko. Suomalaiset lapset virpovat pääsiäisenä. Virpomista varten lapset pukeutuvat noidiksi, kiertelevät naapurustoa jakamassa itse koristeltuja vitsoja ja pyytämässä vastineeksi karkkia. (Leney 2005, 70 - 75.) Pääsiäistä juhlitaan kevätpäiväntasauksen jälkeisen ensimmäisen täydenkuun jälkeisenä sunnuntaina, joka asettuu 22.3 ja 25.4 väliselle ajalle. Pääsiäinen kestää viikon, mutta sitä ei juhlita viikon joka päivä. Ensimmäinen pääsiäispäivä on palmusunnuntai, josta alkaa hiljainen viikko ja silloin myös virvotaan. Pääsiäisajan maanantaita sanotaan mankamaanantiksi, tiistaita tikkutiistiksi, keskiviikkoa kellokeskiviikoksi, torstaita kiirastorstiksi, perjantaita pitkäperjantiksi, mikä on myös vapaapäivä Suomessa, lauantaita pääsiäislauantiksi tai lankalauantiksi ja sunnuntaita sukkasunnuntiksi. Sunnuntai on pääsiäissunnuntai ja sitä seuraava maanantai on toinen pääsiäispäivä ja sekin on vapaa Suomessa. (Juhlapyhät.fi 2018.)

Vappu ei ole uskonnollinen juhla Suomessa. Se on työväen juhla. Se sisältää vappumarsseja, patsaiden lakitusta ja opiskelijoiden juhluvuoden kohokohdan. Opiskelijat aloittavat Vapun juhlimisen monta päivää aiemmin. Vappua juhlitaan 1.5 ja sääntönä on, että ylioppilaat pitävät ylioppilaslakkia vappuna. Vapun ruokalistaan kuuluu alkoholin lisäksi sima ja munkki. Toinen ei uskonnollinen, mutta hyvin tärkeä juhla Suomessa, on juhannus. Sitä juhlitaan lähimpänä lauantaina päivämäärästä 21.6. Juhannus on toiselta nimeltään yötön yö. Nimi tulee siitä, että tällöin Lapissa aurinko paistaa yötä päivää. Juhannukseen, kuten vappuunkin, kuuluu runsas alkoholin kulutus ja syöminen. Monet suomalaiset suuntaavat maalle juhannukseksi. (Leney 2005, 70 - 75.)

Itsenäisyyspäivä on suomalaisille hyvin tärkeä juhlapäivä, sitä juhlitaan 6.12. Itsenäisyyspäivänä Presidentinlinnassa järjestetään itsenäisyyspäivän linnan juhlat. Juhlia voi seurata television välityksellä. Televisiosta tulee itsenäisyyspäivän suomalainen klassikko Tuntematon sotilas, joka perustuu Väinö Linnan samannimiseen romaaniin. Ilotulituksia järjestetään ympäri Suomea. Yksityishenkilöt eivät saa ampua raketteja julkisella paikalla. Itsenäisyyspäivä on vapaapäivä Suomessa. (Leney 2005, 70 - 75.)

Joulukuukuu on uskonnollinen juhla, mutta sitä ei monessa suomalaisessa perheessä juhlita uskonnollisissa merkeissä. Suomessa jouluaattoa juhlitaan 24.12. Joulukuukuu suomalaiset

syövät jouluruokia, saunovat ja avaavat lahjat. Monien joulun viettoon kuuluu hautausmaalla vainajien muistaminen. Jouluaattona iltapäivällä julistetaan joulurauha Turussa, sitä voi seurata radiosta ja television välityksellä. Jouluruoka syödään pääsääntöisesti illalla. Se sisältää joulukinkun, laatikoita ja perunaa. Ruoan jälkeen joulupukki vierailee ja avataan lahjat. Saunassa käynti kuuluu vahvasti joulun viettoon Suomessa, mutta ajankohta vaihtelee perhekohtaisesti. Joulupukki on suomalainen, ja hänen uskotaan asuvat Korvatunturilla. Hänellä on Rovaniemellä Joulupukinkylä, jossa hänen luonaan voi käydä vierailmassa. (Leney 2005, 74.)

Jouluaattoon seuraa joulupäivä, joka on 25.12. Silloin monet perheet vierailevat sukulaisillaan. Tapaninpäivä on 26.12. Tapaninpäivä, joulupäivä ja jouluaatto ovat vapaita suomalaisille. Joulunaikana monet paikat ovat kiinni eikä julkinen liikenne kulje. (Leney 2005, 74.)

Moni suomalainen on Tapaninpäivän ja uudenvuoden välille sijoittuvat päivät töissä, koulut ovat kuitenkin kiinni. Uuttavuotta juhlietaan Suomessa 31.12, jolloin useimmat kaupungit järjestävät ison ilotulituksen kello 24 yöllä. Kellonaika voi vaihdella. Uuttavuotta juhlietaan juomalla alkoholia, kuten vappua ja juhannustakin. Suomalaiset saattavat myös mennä ravintolaan juhlimaan vuoden vaihtumista. Silloin siis syödään ja juodaan hyvin. Uutena vuotena on tapana myös valaa tinoja, se on kuitenkin nykyisin laitonta tinan aineksien vuoksi. Tinasta voi ennustaa, mitä tulevana vuonna tapahtuu. 1.1 on uudenvuodenpäivä, joka on usein vapaa suomalaisille. 1.1 presidentti pitää uudenvuodenpuheen. (Leney 2005, 75.)

Suomessa nostetaan Suomen lippu salkoon juhlapyhän vuoksi. Lippu nostetaan salkoon auringon noustessa ja lasketaan auringon laskiessa. Juhannuksena aurinko ei laske, joten silloin lippu pysyy salossa myös yöllä. Suomalaiset saavat liputtaa myös omien juhliensa vuoksi, kuten häiden ja hautajaisten. Suruliputuksessa lippu on puolitangossa, tällöin on kyseessä kuolema tai hautajaiset. (Leney 2005, 75.)

3.5 Juhlapyhät Espanjassa

Espanjassa vietetään monia erilaisia juhlia. Juhlia vietetään tietyillä alueilla, koko Espanjan maassa tai tietyillä paikkakunnilla. (Aukioloajat ja juhlapyhät, 2018.) Osalla Espanjan alueista on isojakin eroja juhlapyhissä, esimerkiksi pääsiäisen ja joulun viettossa (Vuoden 2018 pyhät Espanjassa, 2018).

Karnevaaleissa on ilo ylimmillään, rytmikäs musiikki soi ja ihmiset tanssivat. Erityisesti karnevaaleistaan ovat tunnettuja Teneriffa ja Cádizia, mutta niitä vietetään myös muualla Espanjassa. Karnevaalien pääkaupunki on Teneriffa. Karnevaaleja vietetään kokonaisen kuukauden ajan helmikuussa. Santa Cruz, joka on Teneriffan pääkaupunki, muuttuu karnevaalien areenaksi. Karnevaalit ovat hyvin suosittuja ihmisten keskuudessa. (Koskinen 2017.)

Maaliskuussa Valencian kaupungissa paperipatsaat syttyvät tuleen. Valencian kujat koristellaan isoilla, värikkäillä paperimassapatsailla. Espanjaksi se on Valecian Las Fallas. Patsaat saattavat olla jopa kymmenen metrin korkuisia. Patsaita valmistetaan ympäri vuoden. Vuoden kestäneen valmistusprosessin jälkeen kilpaillaan, mikä patsas on kaunein. Kauneimmaksi valittu patsas ei joudu tulen armoille, mutta sen kilpailijapatsaat sytytetään palamaan. Ilotulistus ja musiikki aloittavat joka päivä klo 14 Valencian juhlan. (Koskinen 2017.)

Espanjassa pääsiäistä kutsutaan Semana Santaksi. Pääsiäinen on tärkein juhla Espanjassa. Pääsiäisen vietto on perinteitä kunnioittavaa, ja siihen Espanjassa valmistaudutaan aina ympäri vuoden ajan. Ympäri Espanjaa pääsiäisenä kaupungeissa saa kokea tunnelmallisia kulkueita. Kulkueet on valaistu kynttilöillä, ja perinteenä on laulaa kulkueissa kauniita lauluja. Kulkueissa kannetaan myös Neitsyt Marian kuvia. Pääsiäisen kulkueet ovat merkityksellisiä espanjalaisille, sillä he saapuvat jo varhain aamulla katsomaan kulkueita. (Koskinen 2017.)

San Juan on kuin Suomessa juhlintava juhannus. San Juania juhlintaan 23. kesäkuuta, ja Espanjassa se tarkoittaa kesän sekä kuuman vuodenajan alkamista. San Juanin vastavana yönä uskotaan olevan taikauskoa ilmassa. Taikauskoon kuuluu kokon yli hyppääminen ja keskiyöllä meren aallot, sillä niiden uskotaan tuovan onnea. Yöllä myös ammutaan näyttävät ilotulitukset. (Koskinen 2017.)

Mataelpino on kylä, joka sijaitsee Guadarraman vuoristossa. Mataelpinossa järjestetään Boloencierro niminen juhla. Juhlan tarkoituksena on juosta isoa palloa karkuun. Kooltaan pallo on 3 metriä ja painaa 150 kiloa. Boloencierro juhla on saanut osviittaa härkäjuoksesta, mutta härän sijasta juostaan isoa, vierivää palloa karkuun. Lapsille tästä on suunnattu oma versio, jossa he juoksevat värikkäitä, pieniä palloja karkuun. (Koskinen 2017.)

Puolessa välissä elokuuta juhlintaan Malagass, Feria de Málaga. Se on Malagan odoteuin juhla ja kestää viikon. Ihmisiä osallistuu koko maasta, mutta erityisesti Andalusiasta. Sillä osallistuminen Malagan Ferioille on tärkeää andalusialaisille. Feriat jakaantuvat eri-

laisiin päivä- ja iltaohjelmiin, jotka on tarkoitettu eri kohderyhmille. Tapahtumat, jotka järjestetään päivällä, on suunnattu perheille, ja tapahtumat, jotka ovat iltaisin, painottuvat juhlimiseen. (Koskinen 2017.)

Tomaattisota on espanjaksi La Tomatina. Tomaattisota järjestetään pienessä Buñol nimisessä kylässä. Tällä perinteellä on pitkä historia, koska sitä on järjestetty jo 70 vuoden ajan. Tomaattisota järjestetään elokuun viimeisenä keskiviikkona ja se on päätösjuhla viikon kestäneille festivaaleille. Tomaattisota on todella suosittu tapahtuma. Siellä on 20 000 kävijää, jonka takia tapahtumaan tulee ostaa ajoissa liput. (Koskinen 2017.)

Joulu on uskonnollinen juhla Espanjassa. Joulua juhliessa Espanjassa arvostetaan perinteitä. Joulun perinteisiin kuuluu Espanjassa kokko. Ihmiset uskovat, että kun kokon yli hypätään, se suojaa sairauksilta. Pääasiassa tämä rituaali toteutuu 21. päivä joulukuuta Granadassa ja Jaenissa. Perinteinen jouluaatto sisältää ruokailun perheen kesken myöhään illalla. Perinteisiä espanjalaisia jouluruokia ovat äyriäiset, porsas ja paahdettu karitsa. Makeat perinneruoat ovat marsipaanista tehdyt hahmot, nougat ja mantelikeksit. (Corneanu 2017.)

Kaikissa muissa maissa lapset odottavat joulupukkia, joka tuo lahjat. Mutta espanjalaiset lapset eivät odota häneltä lahjoja. Nimittäin espanjassa lapset odottavat tammikuun 5. ja 6. päivän väliseen yöhön, jolloin lahjat tuo kolme kuningasta. Kuten kolme kuningasta tekivät, kun he menivät Betlehemiin antamaan lahjoja Jeesus lapselle. Kolmen kuninkaan päivää vietetään 6. tammikuuta. Edellisenä iltana 5. tammikuuta Espanjassa valmistellaan juhlia ja kulkueita kyseistä päivää varten. Kolme kuningasta saapuu muiden oleellisten hahmojen kanssa kulkueissa ja heittelevät karkkia lapsille. (Corneanu 2017.)

3.6 Syömis- ja juomistavat Suomessa

Aiemmin on mainittu suomalaisten arvostavan saunomista ja että se on tärkeä osa heidän kulttuuria. Saunomiseen tavallisesti yhdistetään hyvä ruoka ja juoma. Saunaeväät ovat tavallisesti makkaraa, paistettua kalaa tai tuoreita vihanneksia. Saunan jälkeinen ruoka paistetaan yleensä avotulesa, jos siihen on mahdollisuus, mutta ruokaa voidaan kypsentää myös kiukaalla. Makkaran korvikkeena voi olla myös suolainen tai makea pannukakku. (Karppinen 2016, 71.)

Suomen luonto on tunnetusti hyvin puhdasta ja sitä on yllin kyllin tarjolla Suomessa. Sen perusteella iso osa suomalaisten ruokakulttuuria ovat luonnonantimet, kuten marjat, sienet ja yrtit. Kyseisiä ruoka-aineksia yhdistellään moneen ruokaan, ja ne kuuluvat suomalaisten arkiruokaan. Suomalaiset poimivat itse syömänsä marjat, sienet ja yrtit, jos se on mahdollista. Mikäli se ei ole mahdollista, suomalaiset ostavat ne tarpeen mukaan kaupasta. Näistä ruoka-aineista suomalaiset osaavat tehdä monia eri ruokia, jotka ovat jo perinteitä Suomessa. (Karppinen 2016, 71.)

Suomalaiset arvostavat luontoa ja sen puhtautta, siksi arvoihin kuuluu myös puhtaus ja luonnonläheisyys ruuassa ja raaka-aineissa. Suomalaista ruokakulttuuria voi kuvata rentona ja leikkisenä. (Karppinen 2016, 75.)

Suomalaisten ruokavalio on monipuolinen ja luonnonläheinen, se sisältää paljon kalaa, poroa, hirveä, perunoita, yrttejä, marjoja ja puhdasta viljaa. Perinteisiä jälkiruokia Suomessa ovat mämmi ja salmiakki. Mämmi yhdistetään usein pääsiäiseen. Kaloja, joita suomalaiset syövät, ovat esimerkiksi lohi, kuha, ahven, silli ja hauki. Lohi voidaan loimuttaa, mikä tarkoittaa, että se kiinnitetään puunpalaan ja nostetaan pystyasennossa kypsymään nuotion viereen moneksi tunniksi. Kalaa on tapana savustaa savustuspöntössä. Kesän ruokavalioon kuuluu perunat voilla ja tillillä tai sipulilla. (Karppinen 2016, 75 - 79.)

Aikaisemmin on kerrottu, että Suomessa syödään myös poroa ja hirveä. Suomalaiset syövät myös karhua. Liharuokat ovat Suomessa suosittuja ja esimerkiksi yksi perinteinen liharuoka on karjalan pata, minkä juuret tulevat Etelä-Suomesta. Muita perinteisiä suomalaisia liharuokia ovat lihapullat, savustettu lammas ja rosvopaisti. Viljat ovat lihan lisäksi tärkeä osa suomalaisten arkiruokailua. Suomessa kasvatetaan paljon viljalajeja ja sen vuoksi monet tuotteet tehdään suomalaisesta puhtaasta viljasta. Suomalaisten alkoholin kulutuksen vuoksi viljaa menee paljon myös alkoholituotantoon, esimerkiksi oluen tekoon. Oluen lisäksi tärkeitä juomia suomalaisille ovat kahvi ja maito. Maitoa juodaan ruoan kanssa ja sen uskotaan olevan terveellistä. Sen vuoksi maitoa tarjotaan kouluissa ruoan ohella. Maidosta tehdään Suomessa paljon eri tuotteita. Perinteisimpiä ja kuuluisimpia tuotteita ovat juustoleipä ja viili. (Karppinen 2016, 80 - 86.)

Suomen ruokakulttuuri on värikäs, ja siihen sisältyy paljon erilaisia ruokia. Muita perinteisiä ruokia rosvopaistin ja karjalanpaistin lisäksi ovat Tampereelta tuleva mustamakkara, Kuopiosta tuleva muikkukukko ja Lapista tulevat puikulaperunat ja ruisleipä. (Karppinen 2016, 89.)

Kesällä suomalaiset ovat aktiivisempia kuin talvella, monesta eri syystä. Kesä aikaan on markkinoita, joissa suomalaiset käyvät nauttimassa yhdessä hyvästä ruoasta. Suomalaisissa ruokakulttuurissa ollaan esteettömiä lisäämään uusia makuja ja kokeilemaan uusia asioita. Ruokakulttuuriin Suomessa yhdistetään monesti yhteisöllisyys ja lämmin yhdessäolo. (Karppinen 2016, 89.)

Koulussa lapset saavat perinteisiä ruokia, ja niin kuin aiemmin on mainittu, siellä tarjotaan ruoan kanssa maitoa juomana. Vesi on myös suosittu juoma Suomessa. Terveellisen ruoan merkitys suomalaisille on iso, ja siitä syystä terveellisestä ruoasta opitaan myös koulussa kodin ohella. Kouluruoka on ilmaista suomalaisille lapsille. (Karppinen 2016, 89.)

Suomessa katsotaan epäkohteliaaksi kieltäytyä tarjottavista. Ainoita hyväksyttäviä syitä kieltäytyä ovat allergiat ja lääkkitykset. On myös olettamus, että täytyy maistaa mahdollisimman montaa erilaista tarjolla olevaa ruokalajia. On myös normaalia, että isäntä tai emäntä ei istu vieraiden kanssa pöytään, vaan syö seisaallaan ja varmistaa näin, että vieraat saavat tarpeeksi juomaa ja ruokaa. Suomessa on tapana tarjoilla vieraille ensin. (Leney 2005, 82.)

3.7 Syömis- ja juomistavat Espanjassa

Espanjan ruokakulttuuri on yksinkertaista ja talonpoikaista. Hyvin monet sitruhedelmät, mausteet ja vihannekset ovat arabien tuomina tulleet Espanjaan. Espanjassa tärkeitä ruoka-aineita ovat tomaatti, paprika ja chilipaprika, jotka ovat tulleet maahan uudelta maailmalta. (Huhtala 1997, 15.)

Espanja ei ole ensimmäinen vaihtoehto lihapihveistä pitävälle, koska Espanjassa ei käytetä paljon lihaa pihvejä varten. Sen sijaan Espanjassa käytetään enemmän sian- ja lampaanlihaa ruokien valmistuksessa. Lisäksi kovassa suosiossa Espanjassa ja varsinkin maan pohjoisrannikolla ovat äyriäiset. Maa tunnetaan erityisen hyvin aiolista eli valkosipulimajoneesista, unohtamatta paellaa, joka on kuuluisa ruoka koko Espanjassa. (Huhtala 1997, 15.)

Ateriarytmi espanjalaisilla on aivan erilainen verrattuna suomalaisten ateriarytmiin. Hyvin tavanomaista espanjalaisille on päivän ensimmäisellä aterialla eli aamiaisella syödä kahvin tai kaakaon kanssa makea pulla. Suomalaisille on tavanomaisempi tapa tehdä näin päivällä, päiväkahvin aikaan. Kello kahden ja kolmen aikaan iltapäivällä espanjalaiset syövät lounaan, ja siihen kuuluu monia ruokalajeja. Seuraavaksi päivän aikana espanjalaiset

syövät isomman aterian iltakymmeneltä, joka on päivällisaika. Päivällistä nautitaan perheen ja suvun kesken ison pöydän ääressä, koska espanjalaisille suvun läheisyys on hyvin tärkeää. Päivällinen nautitaan pitkän kaavan mukaan nauttien pöydän antimista. Lounaan ja päivällisen välillä on paljon aikaa, kun ottaa huomioon espanjalaisten lounasajan. Lounas sijoittuu kello kahden ja kolmen aikaan päivästä ja iltakymmeneltä nautitaan päivällinen. Lounaan ja päivällisen väliin jäävänä aikana espanjalaisilla on tapana syödä tapasta. Tapas on sormiruokaa, joka sisältää esimerkiksi oliiveja, manteleita, ilmakuivattua kinkkua, äyriäisiä, anjovista ja liha- tai kalanpaloja. Ruokajuomana tapaksen kanssa nautitaan yleisimmin punaviiniä ja sherryä, väkevöityä viiniä. (Huhtala 1997, 15; Kaskimies 2005, 338 - 339.)

Viineistä tunnetuin on Espanjassa punaviini, josta maa on hyvin tunnettu. Espanja on myös hyvin tunnettu sangriasta. Sangria on punaviinipohjainen juoma, joka tarjoillaan kannussa hedelmäpalojen kanssa. (Kaskimies 2005, 338 - 339.)

3.8 Elämäntavat Suomessa

Suomalaisille tyypillinen luonteenpiirre on sisäänpäinkääntyneisyys, joka näkyy tervehtiessä, koska suomalaisessa kulttuurissa se on pidättäytyväistä. Yleisimmin tavatessa suomalaiset eivät ota minkäänlaista fyysistä kontaktia toisiinsa, esimerkiksi suomalaiset eivät kätele. Mutta, jos tapaaminen on virallisempi esimerkiksi työhaastattelu, silloin suomalaisilla kuuluu hyviin tapoihin kätellä heti tavattaessa. Sisäänpäinkääntyneisyys näkyy myös keskustellessa, kun suomalaiset pitävät etäisyyttä puhekumppaniinsa. Etäisyydenpito näkyy myös matkustaessa julkisilla kulkuneuvoilla, koska suomalaisilla on tapana olla istumatta toisen viereen. (Verso 2009 - 2013.)

Suomessa ihmistä pidetään rehellisenä, kun hän katsoo suoraan silmiin. Mikäli ihminen katsoo alaspäin tai sivulle, se katsotaan epärehelliseksi. Epäkohteliaaksi katsotaan kovaan ääneen puhuminen. (Verso 2009 - 2013.)

Suomalaisille on ilmoitettava etukäteen, jos on menossa kyläilemään, koska suomalaisessa kulttuurissa arvostetaan yksityisyyttä. Suomalaisilla ei ole tapana kulttuurissaan pitää kenkiä sisällä jalassa. Ruokaillessa, kun noustaan pöydästä, kiitetään. Suomalaisessa kulttuurissa perhe ja koti ovat merkittäviä. Työ- ja vapaa-ajan erottaminen selkeästi erilleen toisistaan pidetään tärkeänä. (Verso 2009 - 2013.)

Suomalaisessa kulttuurissa on sallittua mennä naisimisiin, kun on täysi-ikäinen, 18-vuotias. Lapsen syntyessä hän saa äidin ja isän yhteisen sukunimen tai vain toisen sukunimen. Suurin osa suomalaisista menee naimisiin kirkossa, mutta on myös tavanomaista mennä naimisiin maistraatissa. (Verso 2009 - 2013.)

Tasa-arvoisuus näkyy Suomessa miehen ja naisen välillä, koska kummatkin sukupuolet ovat tasa-arvoisia. Lapsilla on myös omat oikeutensa Suomessa, näitä oikeuksia ovat esimerkiksi nimi, kansallisuus, perhe-elämä, koulutus, suojeleminen ja tasavertainen kohtelu. (Verso 2009 - 2013.)

Suomessa työnteko on hyvin säädeltyä, ja siihen liittyy sopimuksia sekä lakeja. Työntekoa arvostetaan Suomessa. Sen lisäksi töissä käydessä, arvostetaan aikatauluissa pysymistä esim. tullaan töihin sovittuna ajankohtana. Jos tulee tarve olla poissa töistä, siihen tulee olla lupa ja hyvin perusteltu syy. Mutta, kun kyseessä on sairastuminen, työpaikalle tulee viedä sairauslomatodistus. (Verso 2009 - 2013.)

Suomalainen kulttuuri on tunnettu sen saunakulttuurista. Sauna on hyvin tärkeä osa suomalaista elämäntyyliä. Sauna on merkittävä kansanperinne, jolla uskotaankin olevan parantavia voimia. Suomalaisten keskuudessa saunaa sanotaan pyhäksi rentoutumisen paikaksi. Saunassa on aivan luonnollista olla ilman vaatteita, mutta joissakin kulttuureissa tämä aiheuttaa hämmennystä. Saunomista varten on ohjeita, joita tulisi noudattaa: peseytyminen ennen saunaan menoa ja sen jälkeen, muista nauttia saunasta ja löylyistä ottaen huomioon oman jaksamisesi ja muista juoda jotain, koska saunominen poistaa kehosta nestettä. (Verso 2009 - 2013.)

3.9 Elämäntavat Espanjassa

Espanjassa on paljon perinteitä, erilaisia tapoja ja historiaa. Se on avoin ja moderni valtio. Espanjan kulttuuri on saanut vaikutteita Afrikasta ja islamilaisesta kulttuuripiiristä, mikä tulee esille esimerkiksi arkkitehtuurissa. Espanjalaiset ovat uskonnolliselta suuntautumiseltaan kastilaisia eli sekakansaa. He polveutuvat Iberian niemimaan alkuperäisväestöstä. (Wienecke Janz 2008, 249 - 299.)

Espanjassa baarit ovat yleensä auki koko päivän ja niissä tarjoillaan ruuan lisäksi juomaa. Espanjassa on tapana napostella ennen aterioita, varsinkin päivinä, jolloin ei ole töitä. Tunnetuin baariruoka on tapas. (Encyclopedia britannica 2018.)

Espanjassa asutaan lähekkäin sukulaisten kanssa, yleensä samassa kaupungissa tai naapurustossa, joskus jopa samassa asunnossa. Espanjalaiset työskentelevät monesti samassa yrityksessä perheenjäsenten kanssa. Ei ole tavatonta, että nuoret asuvat kotona vielä 25-vuotiaana. Monet nuoret asuvat kotona ennen kuin menevät naimisiin. Espanjalaiset ovat läheisiä perheensä kanssa ja he tukevat toisiaan ehdoitta. (Wattley Ames 1992, 21 - 23.)

3.10 Päivärytmi Suomessa

Ajankäyttö jakautuu suomalaisilla vapaa-aikaan, kotitöihin, ansiotyöhön, opiskeluun, ruokailemiseen ja nukkumiseen. Tämä on pysynyt samana kolmen vuosikymmenen ajan. Ottaen huomioon vuodenajat on selkeästi huomattavissa, että ajankäyttö tietyille arkiaskeille on jakautunut selkeästi esimerkiksi kesälle. Kesällä tehdään paljon kotitöitä, rakennus- ja pihatöitä. Kesällä ulkoillaan huomattavasti enemmän harrastaen liikuntaa, käyden kulttuurikohteissa sekä festivaaleilla. (Tilastokeskus 2012.)

Syksyllä ansiotöitä tehdään eniten. Talvella vapaa-aikaa vietetään enemmän sisällä kuin ulkona. Sisällä ollessa esimerkiksi luetaan kirjoja, ollaan television tai tietokoneen ääressä. Koti- ja ansiotyöt jäävät vähemmälle talviaikaan. (Tilastokeskus 2012.)

Suomessa normaalin työviikon pituus on yleisimmin viisi päivää. Silloin työskennellään päiväsaikaan maanantaista perjantaihin. Suomessa tehdään myös ilta- ja yötöitä. Työviikkojen tuntimäärissä on eroja miesten ja naisten väillä. Tilastokeskuksen tutkimuksen mukaan miesten työviikot ovat 38 tuntia, kun taas naisilla työviikot ovat 32 tuntia. (Tilastokeskus 2014.)

Vapaa-aika on hyvin tärkeää suomalaisille. Kodin, perheen ja harrastuksien merkitys kasvaa vapaa-ajalla. (Tilastokeskus 2005.)

3.11 Päivärytmi Espanjassa

Espanjalaisten päivärytmi on hyvin erilainen verrattuna suomalaisten päivärytmiin. Espanjalaisten työpäivä alkaa yleensä kello kymmeneltä aamulla, jota seuraa lounas ja siesta-aika kahdesta neljään. Moni espanjalainen työskentelee siestan jälkeen ilta kahdeksaan

asti. Nukkumaan mennään yleensä hyvin myöhään. Monet koulut noudattavat samaa rytmää kuin työpaikatkin. Postit ovat auki aamu kymmenen ja päivä kahden välillä. Pankit aukeavat aamulla puoli yhdeksän ja yhdeksän välillä ja sulkeutuvat tasan kahdelta. (Justlanded 2018) Baarit ja ravintolat sekä isoimmat marketit eivät kuitenkaan sulkeudu siestan aikaan (Encyclopedia britannica 2018).

Pääruoka Espanjassa on lounas, joka syödään tyypillisimmin kello kahden ja kolmen välissä päivällä. Sen jälkeen on aikaa ottaa päiväunet, mikäli työpaikalle siirtyminen ei vie loppua siesta-aikaa. Päivällinen syödään Espanjassa myöhään vasta kello yhdeksän ja kymmen aikaan illasta. Joskus päivällinen saatetaan syödä myöhemmin, johtuen kuumuudesta. Television pääkatseluaika onkin siestan aikaan. (Encyclopedia britannica 2018.)

4 Tutkimuksen toteutus

Tässä osiossa tuomme esille, mikä oli tutkimusongelmamme, mikä oli tutkimusmenetelmämme ja mitä se tarkoittaa. Tuomme myös haastattelumme tulokset esille, sillä haastattelimme harjoittelun työnantajaamme Terhi Parkkoa Espanjassa. Kappaleen lopuksi olemme koonneet tutkimuksen tulokset yhteen kappaleeseen.

4.1 Tutkimusongelma

Opinnäytetyömme tutkimusongelma on Espanjan ja Suomen tapakulttuurien erot. Etupäässä opinnäytetyömme käsittelee näiden kahden maan tapakulttuureja ja niiden eroavaisuuksia, joita käy ilmi opinnäytetyössämme. Pyrimme rajaamaan opinnäytetyön sisällön mahdollisimman kattavaksi, joka sisällyttää olennaisimmat tiedot Espanjan ja Suomen tapakulttuurien eroista. Opinnäytetyömme tavoitteena on tutkia aihetta mahdollisimman laajasti monipuolisista lähteistä, niin kirjallisuudesta kuin internetistä.

Materiaalin hakuvaiheessa saimme rajattua opinnäytetyömme sisältöä verraten omia kokemuksiaamme espanjalaisesta kulttuurista tutkimaamme materiaaliin. Opinnäytetyömme tarkoituksena on toimia kattavana tietolähteenä ihmisille, jotka ovat kiinnostuneita Espanjan ja Suomen tapakulttuureista ja erityisesti niiden eroavaisuuksista. Opinnäytetyössämme on hyötyä myös espanjaan harjoitteluun tai töihin lähteville. Opinnäytetyössämme on tuotu selkeästi esille näiden kahden eri kulttuurin eroavaisuudet, joita on helppo verrata keskenään.

4.2 Tutkimusmenetelmä

Laadullisessa tutkimuksessa pyritään tarkentamaan käsiteltävän aiheen ominaisuuksia, laatua ja sen merkitystä kokonaisvaltaisesti. Tätä tutkimus muotoa voidaan toteuttaa erilaisin menetelmin ja se on monesti hypoteesiton ja se tehdään harkinnanvaraisesti. (Koppa 2015.)

Opinnäytetyömme koostuu kirjallisuuskatsauksesta, jossa keskitymme vastaamaan tutkimusongelmaamme, joka on Espanjan ja Suomen tapakulttuurien erot. Käymme läpi opin-

näytetyössämme tutkimusongelmaamme analyttisesti. Tutkimusongelmamme osa-alueet ja niiden sisältö on tarkoin rajattua ja harkittua. Kokonaisuutena opinnäytetyömme aihe ja tutkimusongelmamme koostuvat samoista kokonaisuuksista. Teoreettinen viitekehys eli keskeisimmät käsitteet, joita käsittelemme opinnäytetyössämme, ovat tapakulttuuri, kulttuuri sekä Suomi ja Espanja. Opinnäytetyö kokonaisuudessaan syventyy tarkemmin keskeisimpiin käsitteisiin avaten niitä laajemmin eri aiheisiin. Opinnäytetyömme aiheeseen liittyviä muita teoreettisia tekstejä on jo olemassa, esimerkiksi matkaoppaita, nettilähteitä sekä muita teoreettisia tekstejä. Opinnäytetyömme erottuu muista jo tehdyistä tekstikokonaisuuksista, koska vertaamme opinnäytetyössä kahta eri kulttuuria keskenään tuoden esille niiden eroja. Kirjallisuuskatsaustyypeistä opinnäytetyömme on kuvaileva katsaus. Vertaamme ja kuvailemme Espanjan ja Suomen tapakulttuurien eroja opinnäytetyössämme. (Jamk 2018.)

Teoriaa käytetään kahdella eri tavalla laadullisessa tutkimuksessa niin, että se tukee tutkimuksen tekemistä, eli tällöin teoria on ollut keino. Tässä tapauksessa laadullinen tutkimus tarvitsee taustateorian, jotta sitä voidaan arvioida ja tulkita. Se auttaa myös kehittämään kysymyksiä ja auttaa aineiston etsinnässä. (Kustula 2015.)

Teoriaa voidaan käyttää myös laadullisen tutkimuksen päämääränä. Tällöin tarkoituksena on tuottaa teoreettista tietoa, joka on uutta. Laadullisessa tutkimuksessa laatu on tärkein, ei määrä. Kun aineisto on alkanut toistamaan itseään, osataan siitä päätellä aineistoa olevan juuri tarpeeksi. (Kustula 2015.)

Kun laadullisessa tutkimuksessa käytetään apuna haastattelua, sen voi tehdä avoimena haastatteluna, teemahaastatteluna tai lomakehaastatteluna. Haastattelua tehdessä on tärkeää pysyä aiheessa, esimerkiksi haastattelukysymyksissä pitää kysellä haastateltavalta hänen omista kokemuksista ja asiantuntevuudesta kyseiseen aiheeseen. Näiden lisäksi tulee huomioida haastattelu- ja esitystapa sekä kysymysten järjestys. (Kustula 2015.)

Haastattelua suoritettaessa tulee kirjata ylös haastateltavan lausunnot. Kirjaamisen apuvälineenä voi käyttää paperia ja kynää, videovälineistöä tai ääninauhjoja. Haastattelu voidaan suorittaa valmiiksi edeltä käsin suunnitellulla tavalla tai johdattelemalla aihe rajatun teeman sisällä syvällisempiin pohdintoihin. Näitä kutsutaan strukturoiduksi, puolistrukturoiduksi ja ei-strukturoiduksi haastatteluksi. Käytimme omassa haastattelussamme puolistrukturoitua haastattelumallia. (Virtuaali Ammattikorkeakoulu 2018.) Puolistrukturoitu haastattelumalli on teemahaastattelu, ja sitä voidaan käyttää vain kvalitatiivisen tiedon tueksi, kuten olemme tehneetkin (Verne 2018).

Puolistrukturoidussa haastattelussa on tietyt teemat, joihin haastattelu kohdennetaan. Siinä mietitään kysymykset valmiiksi, mutta niillä ei ole tiettyä esittämisjärjestystä. Tätä haastattelumuotoa käytettäessä täytyy saada jonkinlaista taustatietoa haastateltavasta. Teemahaastattelu on sopiva silloin, kun aihe, jota haastattelu koskee, ei ole hyvin tunnettu. Tätä mallia käytettäessä voidaan täsmentää tutkimusasetelmaa haastattelun edetessä. Kysymykset ovat haastattelussa avoimia, mikä tarkoittaa, ettei niihin ole valmiita vastausvaihtoehtoja. (Kajaanin Ammattikorkeakoulu 2018.)

Haastattelua toteuttaessa voidaan käyttää yksilö- pari- tai ryhmähaastattelua. Haastattelussamme oli vain yksi haastateltava, joten haastattelumme oli yksilöhaastattelu. Yksilöhaastattelussa keskustelut ovat vapautuneempia ja soljuvat paremmin kuin ryhmissä suoritettavat haastattelut. Haastattelussa on etuja ja haittoja. Etuina ovat muun muassa se, että vastaukset tulevat nopeasti, ne saadaan tarkasti ja oikeassa järjestyksessä. Haittana on se, että se on aikaa vievää ja vaatii tarkkaa suunnittelua. Tulee myös huomioida haastattelua tehdessä, että haastattelijalla on mahdollisuus vaikuttaa vastauksiin, joten kysymysten tulee olla mahdollisimman vähän johdattelevia. (Kajaanin Ammattikorkeakoulu 2018.)

Tutkimusaineiston saamiseksi käytimme haastattelua, halusimme saada konkreettisia kokemuksia ihmiseltä, joka tuntee molemmat kulttuurit tukemaan keräämäämme teoriaa. Haastattelumme oli puolistrukturoitu, eli se oli teemahaastattelu, eikä siinä ollut valmiita vastausvaihtoehtoja (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Luonnostelimme kysymyksiä paperille ennen haastattelua, mutta halusimme, että haastateltava voi kertoa vapaasti rajatun aiheemme sisällä mieleen tulevista asioista. Näin saimme laajemman otannan aiheeseen.

Käytimme laadullista tutkimustapaa, sillä koimme sen sopivimmaksi tähän aiheeseen. Saimme myös haastateltavan Espanjan harjoittelun aikana, joten pystyimme kysymään oikeasta elämästä esimerkkejä henkilöltä, jolla on paljon kokemusta molemmista kulttuureista ja molemmissa maissa asumisesta.

Hyvän haastattelun tulee olla avoin ja reilu haastateltavaa kohtaan. Haastateltavaa henkilöä ei saa huijata tai harhauttaa haastattelussa. Haastattelun tulee olla myös turvallinen. Haastattelukysymyksiä tehtäessä tulee kiinnittää huomiota, ettei kysymyksistä tule sellaisia, että niihin voi vastata vain kyllä tai ei. Ei pidä pelätä tyhmien kysymyksien kysymistä, sillä ne koetaan usein parhaimmiksi. Hyvien haastattelukysymyksien lisäksi itse haastattelijan tulee olla hyvin valmistautunut haastattelua varten. Haastattelutilanteessa tulee

osata kuunnella tarkasti haastateltavan antamia vastauksia ja reagoida niihin tarpeen mukaan. Ja ennen kaikkea haastattelijan tulee osata olla oma itsensä ja muistaa, että haastattelija saa kysyä myös jatkokysymyksiä, jos ei ymmärrä jotain mitä haastateltava on sanonut. (Yle 2014.)

4.3 Tutkimuksen toteutus

Aloitimme aineiston keruun opinnäytetyötämme varten syksyllä 2017, heti Espanjan harjoittelumme jälkeen. Pyrimme etsimään materiaalia monipuolisesti kirjallisuudesta ja internetistä. Käytimme Kajaanin Ammattikorkeakoulun kirjastopalveluita, Kajaanin pääkirjastoa, Oulun pääkirjastoa, Kiimingin kirjastoa ja Jämsän kirjastoa. Yritimme etsiä mahdollisimman paljon kirjallisuutta, jotta lähteemme olisivat mahdollisimman monipuoliset.

Internet toimi hyvänä lisänä kirjojen ohella lähteisiimme, mutta emme halunneet täysin nojautua internetin varaan. Koemme, että kirjat ovat hiukan luotettavampia lähteinä kuin internetlähteet. Lähteitä etsiessämme olimme kriittisiä, jotta ne olisivat mahdollisimman luotettavia ja teksti olisi mahdollisimman luotettavaa. Käytimme kriittistä silmää lähteen tekstiä lukiessamme emmekä luottaneen kaikkeen lukemaamme. Vaikka lähde olisi ollut luotettava, postimme mielestämme oikean ja väärän tiedon pois ja jätimme itselle hyödyllisen materiaalin.

Aineiston keruu oli opinnäytetyötämme tehdessä aikaa vievin osio, sillä tahdoimme löytää monipuolista materiaalia. Materiaalit saimme kerättyä tammikuun 2018 alkuun mennessä, jolloin pystyimme siirtymään opinnäytetyön kokoamiseen ja kirjoittamiseen.

Päätimme joulukuussa 2016 lähteä harjoitteluun Espanjan Fuengirolaan. Tämän päätöksen jälkeen aloimme pohtia, löytyisikö aiheeseen liittyvää opinnäytetyön aihetta. Koimme mieluisammaksi, että meillä ei ollut toimeksiantajaa, sillä pystyimme itse päättämään aikataulusta ja sisällöstä. Harjoittelua ennen pohdimme Suomen ja Espanjan eroja ja huomasimme, kuinka erilaisia maita ne ovat niin kulttuurillisesti kuin maantieteellisesti. Tästä syntyi aiheemme, jota jouduimme rajaamaan paljon niin, että eroavaisuuksien vertaileminen tapahtuu vain tapakulttuurien välillä. Koemme, että saimme hyvän kuvan Espanjan kulttuurista harjoittelun aikana, joten omakohtaiset kokemukset auttavat kirjoittamisessa. Olemme suomalaisia, joten omakohtainen kokemus Suomen tapakulttuurista on suuri.

4.4 Haastattelu

Haastattelumme runko oli yksinkertainen, sillä emme halunneet rajata kysymyksillä liiksi vastauksia. Kysymyksinä olivat: Mitkä ovat parhaat puolet Espanjan ja Suomen kulttuurissa? Mitkä ovat huonoimmat puolet Espanjan ja Suomen kulttuurissa? Miten asioiden järjestäminen/hoitaminen onnistuu kummassakin maassa? Miten työmaailma eroaa maiden välillä? Mitkä ovat isoimmat erot maiden elämäntyylien välillä? Millaisia ihmisiä espanjalaiset ja suomalaiset ovat? Mitä haluaisit sanoa juhlimisesta molemmissa maissa? Sekä kumpi kulttuuri on sinulle sopivampi ja miksi? Halusimme kysymysten herättävän keskustelua avoimesti, jotta haastateltava ei kokisi itseään ja ajatuksiaan rajoitetuksi kysymysten vuoksi.

Suoritimme haastattelumme Espanjassa Fuengirolassa työpaikallamme Centro Finlandiassa. Haastattelimme toista työnantajaamme Terhi Parkkoa, joka on syntynyt Suomessa, mutta muuttanut nuorena aikuisena Espanjaan ja asunut siellä nyt monta vuotta. Pyrimme haastattelussamme saamaan esille hänen kantansa ja mielipiteensä Suomen ja Espanjan eroista. Nämä eivät siis ole absoluuttisia faktoja, vaan haastateltavan omia mielipiteitä aiheesta.

Halusimme tietää Terhin mielipiteen siitä, mistä hän nauttii niin Espanjassa kuin Suomessaakin. Hän koki hyvin vahvasti, että Suomi ei ollut hänen paikkansa asua ja siksi hän vierailee harvoin Suomessa. Hänellä on koko suku Suomessa, mutta he vierailevat hänen luonaan Espanjassa useasti.

Suomi on Terhin mukaan kylmä ja jäykkä maa. Hän nauttii enemmän espanjalaisesta elämäntyylistä, joka on rennompaa ja vähemmän korrektiä. Hän pitää myös Espanjan säästä enemmän, eikä kovakaan kuumuus enää haittaa häntä. Suomen kylmä säätila oli hänelle liian kylmä.

Kysyimme häneltä, miten Suomessa ja Espanjassa hänen mielestään hoidetaan asiat, kuten hakemukset ja muut vastaavat. Hän toi esille sen, että molemmissa maissa asioita hoitaessa tulee tehdä paljon paperityötä, mutta Espanjassa paperityötä tulee tehdä vielä enemmän kuin Suomessa. Hän toi asioiden hoitamisesta esille myös senkin, että espanjalaisille sopimus jostain ei ole kiveen hakattu. Tällä tarkoittaen sitä, että jos on tehty sopimus tietystä ajasta, ei espanjalainen välttämättä saavu paikalle ajoissa ja joskus ei ollenkaan. Kun taas suomalainen on paikalla ajoissa, joskus jopa hyvin paljon ennen sovittua ajankohtaa.

Terhi toi haastattelussa hienosti myös esille työmoraalin sitä kysyttäessä. Suomalaisten työmoraali on tiukempi kuin espanjalaisten. Espanjassa töistä myöhästyminen ei ole yhtä suuri ongelma kuin Suomessa. Tämä varmasti liittyy hyvin paljon yleiseen elämäntyyliin.

Elämäntyylistä kysyttäessä tuli Terhiltä esiin suomalaisten jäykkyys joitain asioita kohtaan. Hän mainitsi, että esimerkiksi espanjalaisessa alkoholikulttuurissa on normaalia juoda lasi tai kaksi viiniä päivittäin esimerkiksi ruoan kanssa. Suomessa alkoholia nautitaan harvemmin, varsinkaan ruoan kanssa, ja sitä katsotaan pahalla, mikäli joku nauttii alkoholia päivittäin, vaikkakin vain muutaman lasillisen.

Käytännön asioista siirryimme kysymään Terhiltä vielä ihmisistä ja heidän luonteistaan. Hänen mielestään molemmat kansalaisuudet omaavat hyviä piirteitä, mutta espanjalaiset ovat ystävällisempiä ja avoimempia kuin suomalaiset. Tähän voi vaikuttaa kasvatus ja yleinen elämäntyyli muutenkin.

Molemmissa maissa on Terhin mielestä hyvät ja huonot puolensa, mutta hän kokee kuuluvansa enemmän espanjalaiseen rentoon ja lämpimään elämäntyyliin kuin suomalaiseen.

Terhi halusi tuoda haastattelussaan esille myös juhlien merkityksen espanjalaisessa kulttuurissa. Kuten olemme itsekin havainneet tutkiessamme materiaalia, on espanjalaisille pääsiäinen hyvin tärkeä juhla. Jouluihin ei ole heille yhtä merkittävä kuin suomalaisille. Suomalaisille taas pääsiäinen ei ole merkittävä juhla. Terhi toi esille uskonnon merkityksen juhlissa muutenkin. Hän mainitsi feriat, joita juhlitaan ympäri Espanjaa, ja niillä on hyvin monesti uskonnollinen alkuperä ja merkitys. Suomessa uskonnollisuus on menettänyt merkityksensä juhlissa useimmiten.

4.5 Omat kokemukset

Vietimme Espanjan aurinkorannikolla Fuengirolassa kesän 2017. Matka kesti yhteensä kolme kuukautta. Aluksi lomailimme muutaman viikon, jonka jälkeen aloitimme työt Centro Finlandian infossa. Työnkuvaan kuului asiakkaiden opastamista ja neuvomista, retkien myymistä, retkilistojen ja -pikkien tekoa sekä siivoamista. Harmiksemme kuitenkin kesä ei ole parasta turisticaikaa alueella, joten asiakasvirta oli vähäistä ja tästä johtuen kontakti

asiakkaiden kanssa oli heikkoa. Kiersimme harjoittelun aikana mahdollisimman monia nähtävyyksiä ja pyrimme kokemaan aitoa espanjalaista kulttuuria.

Ensimmäinen asia, joka kulttuurista meille tuli esille, oli hintaerot Suomeen. Espanjan hintataso oli selvästi matalampi ruokatuotteissa kuin Suomessa. Myös julkisen liikenteen hinnat olivat selvästi halvempia Suomeen verrattuna. Vuokrat ja sähkön hinta olivat kuitenkin Fuengirolan alueella korkeat, mutta eivät selvästi korkeammat kuin Suomessa.

Toinen kulttuuriero, joka tuli meille myös aika pian selväksi, oli television katseluun liittyvä. Televisiosta harvoin näkyi elokuvia tai sarjoja niiden omilla alkuperäisillä kielillä, vaan ne oli dubattu espanjaksi. Myös ohjelmien näytösajat olivat erilaiset Suomeen verrattuna. Kuten olemme aiemmin maininneet, oli pääkatseluaika siestan aikaan ja vaati meiltä hie-
man opettelu.

Myös kanssakäymisestä tuli aika pian meille selväksi suurimmat erot Suomeen ja Suomen kulttuuriin. Espanjalaiset eivät välitä henkilökohtaisesta tilasta samalla tavalla kuin suomalaiset. Ei ollut tavatonta, että istutaan toisen viereen, vaikka toista ei tunnettaisiin. Suomessa asiaa katsottaisiin pahalla. Poskisuudelmat olivat meille myös uusi kokemus. Me emme itse joutuneet tilanteeseen jossa näitä olisi annettu, mutta näimme ihmisten tekevän sitä jatkuvasti. Espanjalaisten äänekkyyys oli myös meille shokki. Suomalaiset ovat hyvin rauhallisia ja julkisilla paikoilla äänenvoimakkuus pyritään pitämään minimissä. Espanjalaisilla tällaista ei ole, ja näin ollen esimerkiksi linja-autossa melusaaste oli totuttua korkeampi.

Yllätyimme myös siitä, että ravintoloissa on sisäänheittäjät, jotka voivat olla paikoin hyvin-kin aggressiivisiä. Muita yllättäviä asioita ravintolakulttuurissa oli se, että pihvit eivät ole espanjalaisten vahvuus ja gluteenitonta ruokaa on hyvin vaikea löytää pienemmistä ravintoloista. Myös hygieniastandardit olivat selkeästi alemmat suomalaiseen kulttuuriin verrattuna.

Espanjalainen elämänmeno oli selkeästi rauhallisempi ja rennompi, kuin suomalaisten. Espanjalaiset eivät ole yhtä työorientoituneita kuin suomalaiset, eikä heille ole niin merkitystä, saavutko töihin sovittuun aikaan vai et. Muita huomaamiamme aikataulullisia eroja oli siesta, kauppojen aukioloajat ja ruoka- sekä harrastusajat. Meille haasteellisoin oli selvästi kauppojen aukioloaika ero, sillä Suomessa kaupat ovat sunnuntaisin auki, mutta Espanjassa eivät. Unohdimme myös monesti, että siestan aikaan monet kaupat eivät ole auki. Erikoisena pidimme myös sitä, että meidän alkaessa nukkumaan, alkoi vieressä olevalla jalkapallokentällä monesti pelit. Ymmärsimme toki sen olevan seurausta kuumasta kelistä päivä aikaan.

Kaupustelu rannoilla oli myös selvä ero Suomeen verrattuna. Kaupustelijat saattoivat olla hyvinkin aggressiivisia myydessään tuotteita. Saimme myös tietää, että tähän tapaan liittyy vahvasti rikollisuutta, emmekä senkään vuoksi ostaneet kaupustelijoilta mitään.

Olimme Espanjassa kesäaikaan, joten pääsimme kokemaan muutamat espanjalaiset juhlat. Isoin juhla oli meidän juhannuksen aikaan oleva San Juan. Tällöin vietimme suomalaisessa ravintolassa juhannusta alkuillasta. Lähdimme kuitenkin illaksi rannalle juhlimaan San Juania espanjalaisten kanssa. Rannalla oli paljon ihmisiä, kokkoja ja menoa. Ruokaa ja juomaa oli jokaisella porukalla. Juhlat olivat aika rauhalliset, sisältäen yhdessä oloa, ruokaa, juomaa ja puolenyön iletulituksen sekä aaltoiin juoksemisen. Kävimme juhannuksena myös katsomassa koristelua Benalmedenassa. Koristelut olivat hyvin värikkäitä ja kansa oli selvästi juhlatuulella.

Muita eroja, joita huomasimme kulttuurien välillä, olivat kaupoissa olevat tuotteet, kuten alkoholi, pienet putiikit rannalla, alkoholitarjoilu ja lait, kanssakäyminen kadulla ja turvallisuus. Espanjalaisissa kaupoissa oli suomalaisista kaupoista poiketen myynnissä väkeviäkin alkoholituotteita. Heillä myös oli paljon vähemmän makeisia ja hedelmiä esillä. Kauppojen suppea valikoima voi kuitenkin olla vain paikallista. Erilaisena mainittakoon myös alkoholilait, kuten se, että Suomessa alkoholia saa nauttia vasta 18-vuotiaana, kun Espanjassa se on mahdollista jo 16-vuotiaana. Koko kesän aikana ei kummankaan tarvinnut todistaa ikäänsä alkoholia ostaessa. Meidän huomiomme kiinnitti myös se, että harvasta ravintolasta sai ennen ilta-aikaa alkoholillisia drinkkejä.

Kadulla kanssakäyminen espanjalaisten kanssa on selkeästi erilaisempaa kuin Suomessa. Suomessa vastaan kävellessä on tapana väistää eikä katsoa silmiin. Espanjassa väistäminen oli hyvin harvinaista ja monesti käveltiin vastakkain. Ei myöskään ollut tavontonta, että sinua katsottiin, sinulle vihelleltiin tai hymyiltiin kadulla. Myös turvallisuus oli selkeästi matalampaa Suomeen verrattuna. Espanjassa omista tavaroista tuli pitää hyvin huolta, sillä taskuvarkaavat voivat viedä rahasi laukkusi sisältä. Suomessa tämä on harvinaisempaa.

5 Tutkimuksen tulokset

Saimme omasta mielestämme kattavasti käsiteltyä eri materiaaleja ja lähteitä opinnäytetyöhömme. Tekstistämme tulee selkeästi esille molempien kulttuurien pääpiirteitä ja toimintatapoja. On myös selkeää, miten erilaisista kulttuureista ja maista on kyse.

Suomi on selkeästi sisäänpäin kääntyneempi ja introvertimpi maa kuin Espanja. Suomalaiset tavat ovat hyvin kohteliaita ja kunnioittavat toisen henkilön henkilökohtaista tilaa. He ovat luotettavia, sääntillisiä ja mukavia ihmisiä. Espanjalaiset ovat puheliaampia, suorasukaisempia ja läheisempiä kuin suomalaiset. Heille henkilökohtaisella tilalla ei ole läheskään yhtä suurta merkitystä kuin suomalaisille. He eivät välttämättä noudata aikatauluja yhtä sääntillisesti kuin suomalaiset. Tämä tuli esille myös haastattelustamme. Espanjalaiset ovat kuitenkin helpommin lähestyttävämpiä ja heidän kanssaan voi harrastaa small talkkia, kun taas suomalaisten kanssa small talkin harrastaminen on haastavampaa.

Kuten haastattelustammekin tuli selkeästi esille, on espanjalaisille uskonnon merkitys todella suuri ja he ovat hyvin uskonnollista kansaa. Heidän juhlansakin ovat hyvin uskonto-keskeisiä ja niitä juhlitaan perheen ja ystävien kanssa. Suomalaisille uskonnon merkitys arjessa ja juhlassa on selkeästi pienempi kuin espanjalaisille. Suomalaisiin juhliin kuuluu vahvasti alkoholi ja sen nauttiminen. Juhlimiseen Suomessa liittyy toki myös ystävät ja perhe, kuten Espanjassakin. Hyvä ruoka ja juoma yhdistävät näitä kahta kulttuuria.

Espanjalaisille perhe ja suku on hyvin tärkeä. Sen yhdessä pitäminen ja toisten tukeminen on heillä arvoissa korkealla. Kuten tekstissä on mainittu aiemmin, he saattavat asua lähemmäin, olla keskenään naapureita tai jopa asua yhdessä sukulaisten kanssa. He auttavat vähempiosaisia sukulaisiaan, ja siksi monesti samassa asunnossa saattaa asua monta sukupolvea. Vaikka suomalaiset arvostavat perhettä ja sukua omalla tavallaan, ei heille perheen tukeminen ole yhtä tärkeää. Suomalaiset voivat asua perheistään kaukana, eikä ole erikoista, jos sukulaisia ei nähdä pitkään aikaan. Espanjalaiset saattavat myös työskennellä yhdessä sukulaistensa kanssa. Tämä on Suomessa taas erikoista.

Toimme esille myös eroja suomalaisten ja espanjalaisten päivärytmeissä. Espanjalaiset syövät siihen aikaan, kun suomalaiset menevät nukkumaan. Työt alkavat aamulla Suomessa selkeästi aiemmin, eikä Suomessa vietetä siestää, kuten Espanjassa. Suomessa kaupat ovat pääsääntöisesti auki sunnuntaisin, kun taas Espanjassa kaupat ovat kiinni.

Ruokailutavat ja -ajat ovat myös hyvin erilaiset. Espanjassa syödään illalla hyvin myöhään, mikä ei ole Suomessa kovin suosittua. Suomalaiset syövät iltapalan monta tuntia

aiemmin, ja se on monesti hyvin kevyttä. Ruoka on myös erilaista, sillä esimerkiksi Suomessa syödään paljon kalaa ja paisteja, juodaan maitoa ja arvostetaan puhtaita viljoja. Suomessa suosittua on ruisleipä, mitä ei Espanjassa syödä ollenkaan. Espanjalaiset arvostavat paellaa ja tomaattia, äyriäisiä ja sitrushedelmiä.

Koska maat ovat hyvin erilaiset kulttuurillisesti, löytyi eroja myös maantieteellisesti. Maantieteelliset erot selittävät muutamia kulttuurieroja. Koska Espanja sijaitsee hyvin etelässä ja heillä on selkeästi lämpimämpi ilmasto kuin Suomessa, on selvää, että se voi vaikuttaa päivärytmiin. Koska päivänvalon aikaan Espanjassa voi olla hyvin kuuma, he lepäävät ja siksi viettävät siestaa. Työnteko on helteessä haastavaa. Siestan vuoksi työpäivät venyvät myöhempään iltaan ja tästä seurauksena ruokailu myöhästyy illalla. Urheiluakin on helpompi harrastaa myöhään illasta tai yöstä johtuen alemmasta lämpötilasta. Suomi puolestaan sijaitsee hyvin pohjoisessa, mikä taas vaikuttaa päivärytmiin ja siihen, että täytyy nauttia päivänvalosta talvella, silloin kun sitä on. Siksi töissä ollaan aamuvarhaisesta iltapäivä neljään, jotta valoisa aika olisi työaikana mahdollisimman paljon. Kesällä Suomessa valosta ei ole ongelmaa. Myös kylmä vaikuttaa suomalaisten toimintatapoihin selkeästi. Kylmästä ja pimeästä voi esimerkiksi johtua se, että suomalaiset ovat introvertimpia ja ehkä melankolisempia kuin espanjalaiset. Aurinko piristää ihmisiä, ja tästä voi johtua espanjalaisten sosiaalisuus ja avoimuus.

Vaikka maat ja niiden kulttuurit ovat hyvin erilaisia, löytyy niistä joitain yhtäläisyyksiä, kuten että esimerkiksi arvoissa korkealla ovat perhe ja ystävät. Myös toisten auttaminen on tärkeää molemmissa kulttuureissa. Molemmissa maissa juhlietaan myös joitain samoja uskonnollia juhlia, kuitenkin eri tavalla ja eri mittasuhteissa. Yhtäläisyytenä mainittakoon myös alkoholi ja sen merkitys. Vaikka merkitys on molemmissa maissa eri, on alkoholin merkitys suuri molemmissa kulttuureissa.

On selkeää, että molemmissa kulttuureissa on omat hyvät ja huonot puolensa eikä voida sanoa, että toinen olisi toista parempi. Vaikka haastateltavamme toi esille sen, että Espanja on hänelle sopivampi maa, ei se tee Espanjasta Suomea parempaa. Molemmissa on puolensa.

5.1 Espanjan ja Suomen historian vaikutuksia kulttuuriin

Historialla on iso merkitys kulttuurin kehittämisessä. Molemmissa maissa on paljon muualta tuotuja tapoja, ajatusmalleja ja perinteitä. Maat ottavat nykyäänkin vaikutteita esimerkiksi naapurimailta, mutta siirtolaisilla ja sodilla on ollut suurempi ja muovaavampi merkitys maiden kulttuuriin. Suomen kulttuuri, kieli ja tavat ovat rakentuneet hyvin pitkälle perustuen Venäjän kulttuuriin ja tapoihin. Toki suomalaiset ovat muovanneet tavoista omiaan ja kehittäneet uusia tapoja, jotka sopivat heille paremmin. Kuitenkin esimerkiksi kielen kehityksessä Venäjän merkitys on ollut kohtalaisen suuri, myös sodan pelko on jättänyt jälkensä kulttuuriin. Suomessa on esimerkiksi vieläkin ruokia, jotka on kehitetty sodan ajalla vain siksi, että ne ovat halpoja ja ravintorikkaita. Jotkut tavat ja perinteet ovat juurtuneet niin syvälle kulttuuriimme, että emme edes tajua historiaa niiden takana.

Espanjan kulttuuri on värikäs ja sen muovaamiseen on ajan saatossa vaikuttaneet todella monet tekijät. Rooman valtakunnan aikaan Espanjan maataloustuotteista maastavienti tuotteeksi kasvoi oliiviöljy ja toiseksi viini. Tällöin Espanja oli myös tunnettu kalakastikkeista, jotka tehtiin tonnikalasta tai makrillista. Hermán Cortésin avustuksella Espanjan satamissa alkoi markkinointi kukoistaa kaakaojuoman avulla. Rooman valtakunta vaikutti myös uskontoon ja erityisesti se muokkaamiseen. Aikaisemmin uskonnossa pidetyt jumalat syrjäyttivät antropomorfiset jumalat. Flamenco on peräisin alun alkaen Intiasta, mutta se kulkeutui romanialaisten mukana Espanjaan. Härkätaistelut ovat peräisin muinaisesta Roomasta. Flamenco on ollut keino itseilmaisuun sekä siihen on kuulunut alun perin myös laulu ja tanssi. Diego Velazquez oli lahjakas hovitaiteilija. Hän maalasi työkseen kuninkaita sekä kääpiöitä. Diego oli luonteeltaan röyhkeä, koska hän esimerkiksi maalasi itsensä Filip IV:n Las Menninakseen itsensä Filipin perheen kanssa.

6 Pohdinta

Espanjan kulttuuri tuli tutuksi jo kesällä 2017 suorittamamme harjoittelun myötä, mutta oli mielenkiintoista päästä pintaa syvemmälle tämän opinnäytetyön avulla. Opinnäytetyöprosessi alkoi heti lähtöpäätöksen jälkeen. Pohdimme, mikä voisi olla meidän näköisemme opinnäytetyö ja miten voisimme yhdistää sen Espanjaan. Tulimme tulokseen, että meille mielenkiintoisin aihe olisi kulttuuria koskeva. Jouduimme kuitenkin vielä hieman rajamaan aihetta johtuen siitä, että kulttuuri on varsin laaja käsite. Aiheen valinnan jälkeen aloimme kokoamaan opinnäytetyösuunnitelmaamme ja aiheanalyysiämme. Molemmat teimme kesällä 2017. Samana kesänä suoritimme myös opinnäytetyötä varten tarvittavan kurssin itsenäisesti. Kun opinnäytetyösuunnitelma ja aiheanalyysi olivat valmiit, aloimme kerätä materiaalia varsinaiseen opinnäytetyöhön. Tämä sijoittui syksylle 2017. Materiaalien keruu oli pitkäkestoisin prosessi opinnäytetyössä. Saimme materiaalit kuitenkin kerättyä vuoden loppuun mennessä ja pääsimme kirjoittamaan opinnäytetyötämme tammikuussa 2018.

Prosessi oli aikaa vievä, mutta antoisa. Koimme, että koska aihe oli molemmille mielenkiintoinen, siitä oli huomattavasti helpompi kirjoittaa. Koimme myös, että opinnäytetyö oli mukavaa jatkumoa Espanjan harjoittelulle ja antoi meille hyvän mahdollisuuden analysoida lisää oppimaamme ja kokemaamme. Oli hienoa huomata, miten erilaisia kulttuureja maailmassa on, ja verrata niitä omaan kulttuuriimme. Kummallekin tuli uutta tietoa erityisesti Espanjan kulttuurista. Opinnäytetyömme tulee muistuttamaan harjoittelustamme kesällä 2017 Fuengirolassa, sekä siinä on koottuna oppimamme asiat Suomen- ja Espanjan tapakulttuurien eroista.

Opinnäytetyön tekoprosessin aikana kummankin omat hyvät puolet ja taidot tulivat esille. Yhdistettynä ne saimme tehtyä opinnäytetyöstä näköisemme oikeassa aikataulussa. Osasimme aikatauluttaa opinnäytetyöprosessin järkevästi, pysyimme aikataulussa, kumpikin sai koottua kattavan materiaalin omista osuuksista ja kumpikin teki yhtä paljon töitä opinnäytetyön eteen. Meidän kummankin mielestä koko opinnäytetyöprosessi onnistui ja sujui hyvin parityönä. Parityönä opinnäytetyön teon saa jaettua tasaisesti ja kummankin tekijän omat vahvuudet pääsevät eduksi. Opinnäytetyön aiheena Espanjan ja Suomen tapakulttuurien erot oli hyvä valinta, koska se oli tarpeeksi kiinnostava ja ajankohtainen aihe meille, koska olimme suorittaneet koulumme viimeisen harjoittelun Espanjassa Fuengirolassa.

Aikaisempia tutkimuksia ei suoranaisesti juuri ole, joissa vertailtaisiin samanaikaisesti Espanjan ja Suomen tapakulttuureja niin kuin opinnäytetyössämme niitä vertaillaan kattavasti. Enimmäkseen löytyy yksittäisiä kirjallisuuksia ja nettilähteitä, joissa käsitellään opinnäytetyömme sisällön aiheita yksittäisesti. Aikaisemmat tutkimukset toimivat runkona opinnäytetyöhömme.

Suomi ja Espanja ovat hyvin erilaisia maita niin sijaintinsa, ilmastonsa kuin kulttuurinsa vuoksi. Sijainnilla ja ilmastolla on iso merkitys kulttuuriin ja tapoihin. Molemmissa maissa arvot ovat erilaiset, ja se myös kuuluu osaksi kulttuuria ja muovaa sitä ainutlaatuiseksi ja erilaiseksi. Oli kuitenkin hienoa huomata, että vaikka kulttuurit voivat olla hyvinkin erilaiset, on niissä myös jotain yhteistä. Yhtäläisyytenä mainittakoon tässä esimerkiksi arvot perhettä ja ystäviä kohtaan sekä ruoan merkitys kulttuureissa.

Espanjalaiset ovat ekstroverttejä, kun taas suomalaiset ovat suurimmaksi osaksi introverttejä. Monet tavat ja käytänteet sekä mieltymykset ovat myös vastakohtia, mikä on ollut mielenkiintoista huomata opinnäytetyötä tehdessä.

Lähteet kirjoittamaamme opinnäytetyöhön on tarkoin valittu eri nettisivustoilta ja kirjallisuuksista. Opinnäytetyössä on käytetty luotettavaa ja ajankohtaista tietoa.

Opinnäytetyömme toimii eräänlaisena perehdytyksenä espanjalaiseen tapakulttuuriin verrattuna suomalaiseen tapakulttuuriin. Olemme käsitelleet lähteitä hyvin kriittisesti sekä pyrkineet etsimään lähteitä monipuolisesti.

Tuloksena opinnäytetyöstä tuli esille, että Espanjan ja Suomen tapakulttuurit eroavat paljon toisistaan. Erot näiden kahden kulttuurin välillä on huomattavia, minkä saimme huomata itse ollessamme Espanjassa kesällä 2017 sekä tehdessä opinnäytetyötämme. Opinnäytetyömme on lisännyt meille kummallekin tietoa erityisesti Espanjan kulttuurista, koska Suomen kulttuurin tunnemme jo ennalta. Opinnäytetyömme on hyödyksi niin Espanjan kuin Suomen tapakulttuureista kiinnostuneille sekä henkilöille, jotka ovat menossa harjoitteluun, lomalle tai töihin Espanjaan.

Opinnäytetyötämme voi hyödyntää jatkon kannalta muun muassa henkilöt, joita kiinnostavat kulttuurit ja haluavat oppia lisää molemmista maista. Tai henkilöt, jotka ovat matkustamassa Espanjaan ja haluavat tietää kulttuurista enemmän. Koemme, että materiaalia löytyy muistakin lähteistä kohtalaisesti, mutta meidän opinnäytetyössämme on mahdollisimman monesta lähteestä keskeisimpiä asioita koottuna yhteen tekstiin.

Opinnäytetyötutkimuksen jatkaminenkin on mahdollista. Mielestämme jatkoa ajatellen voisi suorittaa suuremman haastattelun isolle otokselle, jolla on kokemusta molemmista kulttuureista. Haastattelututkimuksen avulla voitaisiin saada kattava tulos keskeisimmistä eroista kulttuurien välillä ja enemmän tietoa siitä, mitä ihmiset kokevat merkittävimmiksi eroiksi. Näitä tutkimustuloksia voisi peilata jo valmiiksi kerättyyn teoriaan, mikä löytyy opinnäytetyöstämme.

Lähteet

Aukioloajat ja juhlapyhät 2018. Spain.info. Viitattu 18.1.2018. <http://www.spain.info/fi/informacion-practica/consejos-viaje/consejos-practicos/horarios-festivos/>

Corneanu, M. 2017. Christmas in Spain. Spain Attractions 17.12.2017 Viitattu 6.2.2018 <https://spainattractions.es/christmas-spain/>

Culture and way of life 2018. Just Landed. Viitattu 14.12.2017. <https://www.justlanded.com/english/Spain/Articles/Culture/Culture-and-way-of-life>

Espanja 2015. Globalis. Viitattu 17.1.2018 ja 30.4.2018. <http://www.globalis.fi/Maat/Espanja>

Espanja 2017. Euroopan Unioni. Viitattu 14.12.2017. https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/spain_fi

Espanjan suuruuden aika. Jyväskylän yliopiston Koppa. Viitattu 7.5.2018 https://koppa.jyu.fi/avoimet/taiku/kirjallisuuden_aikajana/renessanssi/espanja

Espanjassa etsitään yhä diktatuurin aikaan varastettuja lapsia. MTV. Viitattu 8.5.2018 <https://www.mtv.fi/uutiset/ulkomaat/artikkeli/espanjassa-etsitaan-yha-diktatuurin-aikaan-varastettuja-lapsia/4597148#gs.ix4UdCk>

Haastattelu 2018. Kajaanin Ammattikorkeakoulu. Viitattu 6.4.2018. <https://www.kamk.fi/opari/Opinnaytetyopakki/Teoreettinenmateriaali/Tukimateriaali/Aineiston-keruumenetelmat/Haastattelu>

Haastatteluun perustuvan tutkimuksen suorittaminen 2007. Virtuaali Ammattikorkeakoulu. Viitattu 6.4.2018. <http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintojakset/0709019/1193463890749/1193464131489/1194289380312/1194290540422.html>

Hietala, M. 2016. Mallorca, Ibiza vai Menorca? Näin suosittu lomasaaret eroavat toisistaan. Rantapallo. Viitattu 9.1.2018 <http://www.rantapallo.fi/rantalomat/mallorca-ibiza-vai-menorca-mika-saari-sopii-sinulle/>

Huhtala, U. (1997). Maailman keittiöt. Tampere: Tammi.

Häyrynen, M. G. (2009). Kehykset, käytäntö ja prosessit. Helsinki: Turun yliopisto.

- Jakobson, R & Kaskimies, H. (2009). Näe ja koe Espanja. Kiina: Tammi.
- Jämsä, E.& Snyder, R. (2012). Finland-It works. Jyväskylä: Kirjakaari.
- Kansainvälisen kaupan koulutuskeskus (1997). Kulttuureja ja käyttäytymistä Euroopassa. Helsinki: FINTRA.
- Karppinen, S. (2016). Themes of Finland. Kirjakaari.
- Kaskimies, R. J. (2005). Näe ja koe Espanja. Kiina: Tammi.
- KEKO- Kestävän kehityksen kasvatuksen ontologia 2018. Finto Suomalainen asiasanasto- ja ontologiapalvelu. Viitattu 12.12.2017 <https://finto.fi/keko/fi/page/p100>
- Kirjallisuuskatsaukset. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Viitattu 11.4.2018 <https://oppimateriaalit.jamk.fi/yamk-kasikirja/kirjallisuuskatsaukset/>
- Koivisto, H. & Parikka, R. 2015. Espanjan sisällissodan kulttuurihistoriaa. Työväen historian ja perinteen tutkimuksen seura. Viitattu 8.5.2018. <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/157109>
- KOKO- ontologia 2018. Finto Suomalainen asiasanasto- ja ontologiapalvelu Viitattu 12.12.2017 <https://finto.fi/koko/fi/page/p36402>
- Koskinen, H. 2017. Vuoden 2018 parhaat tapahtumat Espanjassa. Espanja-Loma 2017 Viitattu 15.2.2018 <https://www.espanja-loma.fi/Espanja/artikkelit/espanjan-parhaat-tapahtumat>
- Kulttuurია 2016. Yle. Viitattu 20.1.2018. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2012/06/14/kulttuurია-54>
- Kulttuurია 2016. Yle. Viitattu 6.5.2018 <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2012/06/14/kulttuurია-53>
- Kustula, S. 2015. Laadullinen ja määrällinen tutkimus opinnäytetyössä. Esseepankki Proakatemia 2015 Viitattu 23.1.2018 <http://esseepankki.proakatemia.fi/laadullinen-ja-maarallinen-tutkimus-opinnaytetyossa/>
- Kysely- ja haastattelumenetelmät 2018. Liikenteen tutkimuskeskus Verne. Viitattu 6.4.2018. <http://www.tut.fi/verne/tutkimusmenetelmat/kysely-ja-haastattelumenetelmat/>

Laadullinen tutkimus. Jyväskylän yliopiston Koppa. Viitattu 2.2.2018
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>

Lalaguna, J. 2003. Matkaopas historiaan Espanja. Suomi: Unipress.

Las costumbres españolas – Tapoja ja perinteitä 2016. Yle. Viitattu 6.5.2018
<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/02/18/las-costumbres-espanolas-tapoja-ja-perinteita>

Leney, T. (2005). Culture smart! Finland. Iso Britannia: Kuperard.

Mauno, E. 2012. Kulttuurin määritelmiä. Opas saksalaiseen liiketapahtumiin. Viitattu 15.1.2018
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/49337/Mauno_Elina.pdf?sequence=1

Merkintöjä Espanjan sisällissodasta. Apu blogit. Viitattu 6.5.2018 <https://blogit.apu.fi/merkintoja/espanjan-sisallissodasta/>

Mikluha, A. 1998. Kommunikointi eri maissa. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino

Nurminen, J. 2014. Yle.fi. Tällainen on Espanjan uusi kuningas Felipe VI. Viitattu 15.1.2018 <https://yle.fi/uutiset/3-7307553>

Näin teet hyvän haastattelun. Yle. 17.1.2014 Viitattu 11.4.2018 https://yle.fi/uutiset/osasto/uutisluokka/nain_teet_hyvan_haastattelun/7024997

Pääsiäinen 2018. Juhlapyhät.fi. Viitattu 17.1.2018. <http://www.xn--juhlapyht-22a.fi/paasiainen>

Reconquista 2018. Encyclopedia Britannica. Viitattu 2.5.2018. <https://www.britannica.com/event/Reconquista>

Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006. KvaliMOTV_ Menetelmäopetuksen tietovaranto. Viitattu 6.4.2018. http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3.html

Spain Daily life and social customs 2018. Encyclopedia Britannica. Viitattu 18.1.2018. <https://www.britannica.com/place/Spain/Daily-life-and-social-customs>

Spain 2018. Daily life and social customs. Viitattu 18.1.2018 <https://www.britannica.com/place/Spain/Daily-life-and-social-customs>

Spain 2018. Encyclopedia Britannica. Viitattu 30.4.2018. <https://www.britannica.com/place/Spain/History>

Spain country profile 2018. BBC. Viitattu 30.4.2018. <http://www.bbc.com/news/world-europe-17941641>

Stadius, P. 2018. Eurooppalainen Espanja tänään ja eilen. Viitattu 8.5.2018 http://www.eurocult.fi/tiedotteet/10_Stadius.pdf

Suomalainen tapakulttuuri 2014. Infopankki. Viitattu 29.11.2017. <https://www.infopankki.fi/fi/tietoa-suomesta/perustietoa-suomesta/kulttuurit-ja-uskonnot-suomessa/suomalainen-tapakulttuuri>

Suomen historiaa 2018. Infopankki. Viitattu 2.5.2018. <https://www.infopankki.fi/fi/tietoa-suomesta/perustietoa-suomesta/suomen-historiaa>

Suomen ilmasto 2017. Infopankki. Viitattu 29.11.2017. <https://www.infopankki.fi/fi/tietoa-suomesta/perustietoa-suomesta/suomen-ilmasto>

Suomi 2016. Globalis. Viitattu 17.1.2018. <http://www.globalis.fi/Maat/Suomi>

Tapakulttuuri 2008. Suomi Venäjä seura. Viitattu 17.1.2018. <http://www.venajaseura.com/venaja-tieto/tapakulttuuri>

Tilastokeskus 2005. Vapaa-ajan merkitys lisääntynyt. Stat 2005 Viitattu 10.1.2018 https://www.stat.fi/til/vpa/2002/vpa_2002_2005-01-26_tie_001.html

Tilastokeskus 2012. Vapaa-aika lisääntynyt ja päivärytmit myöhentyvät. Stat 10.12.2012 Viitattu 3.1.2018 https://www.stat.fi/artikkelit/2012/art_2012-09-24_003.html

Tilastokeskus 2014. Puolet työviikoista viiden päivän mittaisia. Stat 2014 Viitattu 10.1.2018 https://www.stat.fi/til/akay/2009/07/akay_2009_07_2014-04-16_tie_001_fi.html

Tilastokeskus 2017. Suomen ennakkoväkiluku elokuun lopussa. Stat 2017 Viitattu 5.1.2018 http://www.stat.fi/til/vamuu/2017/08/vamuu_2017_08_2017-09-21_tie_001_fi.html

Verso, K. 2009-2013. Suomalainen kulttuuri ja elämäntapa. Moninet Viitattu 26.12.2017 <https://moninet.rovala.fi/assets/moninet/verson-materiaali/Kotostartti-suomalainen-kulttuuri-ja-elamantapa.pdf>

Vuoden 2018 pyhät Espanjassa 2018. Espanja.com. Viitattu 20.1.2018. <http://espanja.com/uusimmat/vuoden-2018-pyhat-espanjassa/>

Väkiluku pienenee massatyöttömyyden koettelemassa Espanjassa. Yle Uutiset. Viitattu 8.5.2018 <https://yle.fi/uutiset/3-6591108>

Wattley Ames, H. (1992). Spain Is Different. Yarmouth: Intercultural Press, Inc.

Wienecke-Janz, D. (2008). Maailmalla: Eurooppa. Saksa: Weilin+Göös Oy.